ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

№ 47 (429) Серада, 27 красавіка 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню У СЕРАДУ, ПЯТНІЦУ І НЯДЗЕЛЮ | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Лета--наш саюзьнік.

Вясна... Няма зараз ніводнага комсамольца, ніводнага рабочага і сялянскага хлапца, думкі якога ня былі-б сёньня зьвернуты да ·яе.

Ня рэдка можна сустрэць і асобныя ячэйкі, якія не сьпяшаюцца з пераходам на летнія рэйкі, усё чакаюць «дырэктыў» і «цыркуляраў». Гэтыя ячэйкі не разумеюць, што першы хлапец, загаварыўшы аб экскурсіі на поўдзень, сонечны зайчык, скачучы па хаце—вось ён той цыркуляр, выкананьне якога нельга адкладваць ці «прымаць да ўвагі і кіраўніцтва».

Ці даўно існавала ў нас у саюзе думка, што ўся саюзная праца ўлетку нязьбежна замірае? Зразумела засталося чудакоў, бачачых у леце прычыну упадку комсамольскай працы.

Уся наша праца ўлетку павінна ісьці пад знакам сонца, паветры і вады.

— «Моладзі асабліва патрэбны жыцьцярадаснасьць і бадзёрасьць, здаровы спорт, гімнастыка, плаваньне, экскурсыі, фізычныя практыкаваньні рознага роду, досьледы і дыскусыі па пытаньням полу і так званага выкарыстаньня жыцьця» (Ленін 3 гутаркі з «Кларай Цэткін).

Лета магутны наш саюзьнік. Ён ідзе пад знакам фізкультуры.

Адзін з відаў фізычнай культуры—турызм, хваля якога падымаецца ўсё вышэй і вышэй.

Ужо зараз комсамольскія ячэйкі, асобныя комсамольцы і працоўныя падросткі павінны падумаць і добра абгаварыць пытаньне аб летнім водпуску.

Але на турызьме «сьвет клінам» ня вышоўся.

Організацыя нядзельнага досугу моладзі, лягеры і сады, дзе-б можна было адпачыць пасьля душнага дня, новыя гульні, песьні і танцы—на ўсё гэта лета прад'яўляе таксама свае правы.

Кожная ячэйка павінна распачаць падрыхтоўку да летняй працы.

Лета трэба сустрэць ва ўсеаружжы.

Ленін.

Дзесяць гадоў назад, рэволюцыйны Петраград першы раз убачыў Леніна, які вярнуўся з-заграніцы.

— Асабітасьць бягучага моманту ў Расіі ёсьць у пераходзе ад першага этапу рэволюцыі, якая дала ўладу буржуазіі ў зьвязку з малаю сьвядомасьцю і організованасьцю пролетарыята, да яе другога этапу, які павінен перадаць уладу ў рукі пролетарыята... У рукі Саветаў Рабочых і Сялянскіх Дэпутатаў... па ўсёй краіне зьнізу да верху.

Так пісаў Ленін на другі дзень 4 красавіка —у сваіх вядомых красавіковых тэзісах. Так гаварыў ён і ў сваёй першай прамове—напярэдадні, на пляцу перад вакзалам, з бранявога самаходу, які выдзяляўся ў моры галоў і ў лосе штандараў рабочых і жаўнерскіх дэлегацыяў.

— Сучасная вайна—вайна імпэрыялістычная, захопная. Пакуль яна такая, пакуль улада ў буржуазіі, мы ў гэтай вайне—паражэнцы.

— Саветы павінны ўзяць усю ўладу ў свае рукі, а зараз яны дабрахвотна ўступаюць яе ўраду буржуазіі. Эсэры і меншавікі заместа таго, каб зрабіць савет поўнаўладным рэволюцыйным урадам, робяць савет лёкайскім прыдаткам буржуазнага часовага ўраду.

... Жыцьцё на кожным кроку падцьвярджала Леніна,—словы яго аб другім этапе, яго красавіковыя „тэзісы“ рабіліся програмаю і сьцягам міліёнаў...

У хуткім часе адбыўся першы Зьезд Саветаў—у чэрвені 1917 г. Выступаў на зьезьдзе ад невялікай бальшавіцкай фракцыі Ленін. У час яго прамовы прадстаўнік эсэраменшавіцкае большасьці кінуў заўвагу аб тым, што трэба падтрымаць часовы ўрад, бо „няма ў Расіі політычнае партыі, якая была-бы гатова ўзяць уладу цалкам“ (без буржуазіі).

Ленін адказаў, што ёсьць такая партыя, што аніводная сапраўды рэволюцыйная партыя пролетарыяту ад гэтага адмовіцца ня можа, і „наша партыя ад гэтага не адмаўляецца.

— Кожную хвіліну,—казаў ён,—яна гатова ўзяць уладу цалкам!

Чутны былі воплескі... і рогат. Воплескі бальшавікоў, рогат эсэраў і меншавікоў.

Гэта быў ня толькі рогат трусаў, алё і рогат лёкаяў, якія са страхам глядзелі на пана і ў той-жа час з вышыні глядзелі на сапраўдныя народныя масы. Бо ў гэты момант партыя, якую назваў на зьезьдзе Ленін—бальшавіцкая партыя—ужо была гаспадаром думак і палкаводцам пролетарскіх і вялізарнай часткі сялянскіх мас.

М. Г.

Абаронім інтарэсы батрака!

Хутка пачнецца паём батракоў у сельскай гаспадарцы. Грунтуючыся на даных 1926 г., да 75.000 сэзонных і гадавых батракоў у Беларусі будзе занята ў 50.000 гаспадарак, з якіх да 60-70 проц. складуць батракі-падлеткі і моладзь.

У гэтым годзе неабходна дабіцца, каб ячэйкі КСМ усвоілі сваю ролю ў гэтай працы.

Што конкрэтна неабходна рабіць у гэтай галіне райкомам і ячэйкам?

Зараз-жа распачаць (у некаторых мясцох ужо распачата) шырокую растлумачвальную працу сярод батрацтва шляхам правядзеньня сходаў батракоў па вёсках, сельсаветах, а ў больш буйных раёнах—райконфэрэнцыі, дзе растлумачыць, якім чынам батрацтва павінна быць організавана у час найму, як заключаць договор, як абараняць правы батрака. Трэба папярэдзіць конкурэнцыю з боку батракоў. З гэтай мэтай падрыхтаваць актыў ячэек КСМ праз правядзеньне разам з саюзам Працзямлесу інструктыўных нарад аб конкрэтнай працы ў гэтай галіне.

Асабліва трэба зьвярнуць увагу падрыхтоўцы да найму комсамольцаў-батракоў.

Пры правядзеньні труд. дагаворнай кампаніі саюз с.-г. рабочых трымае курс на тое, каб у першую чаргу, заключаць дагаворы там, дзе ужываецца у шырокім маштабе наёмная праца і на сяброў профсаюзу. Нашым організацыям патрэбна раней сумесна з профсаюзам падрыхтаваць глебу дзеля лепшай організацыі батрацтва праз індывідуальную і групавую апрацоўку батракоў,

У нязначнай колькасьці былі ахоплены труд. дагаворамі батракі дзіцячага узросту—пастушкі. Умовы працы гэтых батракоў надзвычайна дрэнныя, яны экспл'ёатуюцца пад рознымі відамі: усынаўленьне, апякунства нашым ячэйкам, з прыцягненьнем піонэраў, праз знаёмства з гэтымі батракамі, заключаць договоры і асабліва сачыць за недапушчэньнем эксплёатацыі гэтых дзяцей.

Вельмі часта пры заключэньні дагавораў мае месца фармальная рэгістрацыя зарплаты і умоў працы, на якую гаспадар раней дагаварыўся з батраком. У сувязі з гэтым падлетак-батрак прыціскаецца сваім гаспадаром і часта здараюцца выпадкі, калі нанімацель, каб плаціць менш у профсаюз, ставіць меншую зарплату, чым умоўлена, а пасьля адпрацаванага часу выплачвае па дагавору.

Паважнае месца ва усёй працы ячэек павінна быць адведзена праверцы выкана ньня дагавораў.

Аслабленьне ў вясковых комсамольскіх ячэек працы улетку вельмі адбіваецца на працы сярод батракоў. Кожная ячэйка павінна даць больш актыўным комсамольцам вядомы вучастак, дзе апошнія павінны праводзіць эканом. і культ-масавую працу.

Летам саюз с.-г. рабочых разгорне працу сельбатрачкомаў. Ячэйкі КСМ павінны вылучыць лепшых комсамольцаў на гэтую працу, у першую чаргу, комсамольцаў сяброў саюзу с.-г. рабочых.

Трэба за летні пэрыод, хоць гэта цяжка, правесьці шэраг нарад актыву працуючага сярод батракоў, падцягваючы асобныя ячэйкі, дзе слаба пастаўлена праца.

Шнэйдар.

Хмары на вясеньнім небе

Пра 60 бочак грузінскага віна, пра 40 вёдзер водкі, пра спэцставачкі, камандыровачкі і пад'ёмныя у Белдзяржсьпірце.

Зьнішчым бюрократызм і безгаспадарчасьць!

„Фирма солидная, а потому“...

Белдзяржсьпірт любіць пакатацца

Новыя, ведаеце, ураджаньні, новыя людзі... Наогул праветрыцца справа добрая. Выдаткі па камандыроўкам за апошні апэрацыйны год дасягнулі 11 з паловаю тысяч рублёў. 20,8 проц. к зарплаце (нармальны-жа проц. 5,8). Вялікае практычнае значэньне мае пытаньне аб тым, як ехаць. Людзі някультурныя, людзі бяз вялікіх запатрабаваньняў ня грэбуюць і фурманкай. Белдзяржсьпірт культурны. Інспэктары Белдзяржсьпірту езьдзілі на Украіну за кукурузай толькі ў мяккіх вагонах.

Таксама фурманкі... Людзі ня ўзыскацельныя, уважаюць «машыну № 11»—уласную пару. Белдзяржсьпірт установа з запатрабаваньнямі: толькі па аднэй камандыроўцы фурманкі каштавалі каля 40 руб.

Хто, нарэшце, гарантыраваны ад ўсялякіх няшчасьцяў, якія могуць здарыцца ў дарозе? Вось, напрыклад, працаўнік Белдзяржсьпірту Якубоўскі езьдзіў на Украіну і падарожжы ў яго ўкралі 1089 руб. Людзі недаверлівыя пагаварваюць... адным словам Якубоўскі зараз сядзіць у Допры. Не паверылі чалавеку...

ці можна знайсьці ў Менску незамянімых людзей?“

Здаецца, што нельга. Добрага «ўпраўдзела» можна выпісаць толькі з Пяцігорску. Добрыя «ўпраўдзелы» толькі ў Пяцігорску і нараджаюцца. Ну, а калі выпісваеш працаўніка—дык плоціш пад'ёмныя. Знаёмаму нам Якубоўскаму заплацілі 512 руб. Людзі запрашаліся з Кіеву, з Віцебску, з Магілеву і атрымлівалі за гэта па 100 па 200 руб. пад'ёмных. Усяго-ж за апошні апэрацыйны год было выплачана 1400 руб. пад'ёмных.

Як на дражджах расла зарплата

Сапраўды незамянімага працаўніка трэба добра аплаціць. Інакш ён яшчэ раптам возьме ды ўцячэ і ўстроіцца. За красавік—чэрвень 26 году працаўнікам выплацілі 14032 руб. За кастрычнік—сьнежань гэтая лічба ўзрасла да 17202 руб. Павялічэньне на 22 з паловаю проц.

75 проц. супрацоўнікаў атрымлівалі нарузку і спэцстаўкі...

Белдзяржсьпірту вельмі падабаецца рэклама. Гэта-ж так прыемна, калі аб табе пішуць усе газэты. Вядома, гэта асалода трохі каштуе, але за тое яна сябе акупае. «**Наша фирма солидная и перед затратами не останавливается**». 1 с пол. тысячы рублёў патрачана на рэкляму, на абвесткі. Гавораць, што Белдзяржсьпірт рэкляміраваў нават № свайго тэлефону... А каму гэта патрэбна было? Пашто Белдзяржсьпірту рэклямівацца? Хто ня ведае пра існаваньне гэтай установы? Ды і акрамя таго, Белдзяржсьпірт усю сваю прадукцыю перадае Цэнтрасьпірту.

Белдзяржсьпірт будуецца.

Яму надта спадабалася працэдура будаўніцтва. Праўда, будаўніцтва гэтае было некалькі своеобразнае. За такое будаўніцтва звычайна даюць па шапцы..· Сама дырэкцыя Белдзяржсьпірту адказвае што: «Адбудова заводаў вытваралася бяз належачага экономічнага і тэхнічнага абсьледаваньня, бяз вучоту сапраўднай патрэбы, бяз усялякіх каштарысаў і разьлікаў, бяз тэхнічнага кантролю і нагляду». Чыстасардэчнае прызнаньне. Белдзяржсьпірт, дай галоўку тваю, мы яе пагладзім... У калінінскай акрузе адбудавалі заводы ня маючыя на месцы ні сырцу, ні паліва. На Забілышынскім заводзе патрацілі на бурэньне калодзежа 3000 руб. Але калодзеж аказаўся з ганьбамі. У ім ня аказалася вады...

Гаспадарка Белдзяржсьпірту вялася «надзвычайна». На Капцёўскім заводзе за 2 месяцы перарасходавана 25 кубоў дроў. —1125 руб. Гульбы перарасходавана 3459 пудоў—1546 руб. Такім чынам страта па аднаму заводу дасягае 2370 руб. **ня кажучы аб недахопе 40 вёдзер сьпірту, што выкрыта пры рэвізіі**. Як гэта магло здарыцца? Куды гэта маглі згінуць 40 вёдзер водкі? Няўжо-ж утруска?

Амаль што такім парадкам вядзецца праца і на іншых заводах. Процант траты бульбы на адных заводах 1-2 процанты, а на іншых... 15-16 проц. Маленькая розьніца.

Карціна «гаспадарчай» дзейнасьці Белдзяржсьпірту была-б няпоўнай, калі-б мы не расказалі-б пра вядомае грузінскае віно. Справа, бачыце, ў тым, што Белдзяржсьпірт мае папершае склад, дзе разьліваецца віно, а падругое, 8 магазынаў, дзе гэтае віно прадаецца. Наркамгандаль ужо некалькі разоў прапанаваў ліквідаваць свой склад разам з магазынамі. І здаецца зусім правідлова—Белдзяржсьпірт—орган вытворчы, а не гандлёвы. Але Белдзяжсьпірт—дзіцянё непаслушнае. У студзені—лютым мінулага году гэта сьпіртовае дзіцянё закупіла 60 бочак грузінскага віна.

За гэта было заплочана 27700 руб. За цэлы год прадалі толькі палавіну гэтага віна, Акрамя таго, на ўсёй гэтай опэрацыі Белдзяржсьпірт згубіў 3000 рублёў на адны толькі б о ч к і, якія ён павінен быў зьвярнуць і да азначанага часу не вярнуў. А Грузія патрабуе грошы за бочку. Само праўленьне Белдзяржсьпірту сазнаецца ў тым, «што ня можа ня бачыць некаторую долю безгаспадарнасьці набыцьця такой значнай колькасьці віна, прычым колькасьць гэтая зьяўлялася толькі мёртвым капіталам».

$76^{1}/_{2}$ тысяч бутэлек

Калі бутэлькі былі ўжо куплены і грошы заплочаны, аказалася, што бутэлькі патрэбны ня вельмі тэрмінова. Бедныя.—Яны засталіся ляжаць нераспакованымі на двары складу; яны згнілі-б, калі-б ня былі-б бутэлькамі, іх растаскалі...

РСІ азнаёмілася з «плодатворнай» дзейнасьцю Белдзяржсьпірту. РСІ прапанавала ў працягу гэтых 2 тыдняў скараціць штат на 11 чал. Белдзяржсьпірту таксама катэгорычна прапанавана скараціць выдаткі на камандыроўках. Спыніціць выдаткі на рэкляму.

Гр.

„Газэтнае зельле нам не паможа“

Ня гледзячы на ўнешняе супакойства, сэрца ў мяне ляскатала моцна, моцна. Я ішоў да... загадчыка... Зразумела, дзеля таго, каб мець больш сур'ёзны выгляд (бо чуў адным вухам, што падчас самы твар адыгрывае вялікую ролю пры прыёме ў загадчыкаў) я кашлянуў, выцягнуўся як струна. Увашоў у памяшканьне. Ляскатаньне пішучых машынак, скрып іржавых пэр'яў сустрэлі мяне.

— Скажыце, калі ласка, дзядзька, дзе тут можна ўбачыць загадчыка АКРЗА?

— Вам, значыць, самога загадчыка?...

— Але, але самога загадчыка!

— Дык ідзіце проста па калідору, потым зьвярніце ўправа, потым улева, а потым на дзьвярох угледзіце картку:

Габінэт загадчыка АКРЗА.

дык гэта там ён і сядзіць!..

...Загадчыцкі твар мне ласкава ўхмыльнуўся, дрыжыкамі праняло мае цела, і заікаючыся я пачаў:

— Вось такая, дзядзька, справа. У апошнім нумары нашай газэты быў зьмешчаны фэльетон, на які вельмі пажадана каб вы далі адказ. Вы нашу газэту ня чытаеце, і зразумела, бо вы яе перарасьлі, дык мы самі адважыліся прысьці да вас і расказаць вам, што пішацца ў ёй аб вашай установе. Прачытайце!

Ён упяліў вочы ў фэльетон і пачаў чытаць: «Пра анопальскую заяву і шкляную гару».

— Тэкс, тэкс, пагледзім аб чым людзі пішуць...

— «Пашчэнка падкруціў свае рыжанькія вусікі»—чытаў загадчык.

— Ды ў яго зусім вусоў няма. Папалі пальцам у неба... казаў загадчык. А я адказаў:

— Нічога дзіўнага, дзядзька, няма, можа за тры гады і збрыў вусы!

А калі кончыў чытаць сярдзіта сказаў:

— Няўжо гэта бюрократызм ці валакіта, што тры гады пішуць заявы. Яны будуць яшчэ 10 год пісаць — хто можа ім перашкодзіць. Шмат там пісьменных, шмат там, відаць, ліквідавала няпісьменнасьць, няхай пішуць.

— Што, у мяне, нібы, адны анопальцы? А адносна валакіты, дык такая будзе заўсёды. **Колькі ня пішыце ў газэтах, колькі ня крычыце, а такі парадак застанецца, што заява перш-на-перш павінна пабываць у РВК, потым накіроўваецца ў АКРЗА, адтуль у Наркамзем, з Наркамзему ў...**

— Але, але, дзядзька загадчык, перарваў яго я: стаіць слуп, а на слупу слуп, а на слупу яшчэ слуп і...

А ўсё-ж такі мы чакаем адказу ад АКРЗА адносна анопальскіх заяў. **Л. К.**

ЯГО ЗАВУЦЬ МІХАСЬ ЯЗЭПАВІЧ

Полацк наогул багаты сваімі гістарычнымі каштоўнасьцямі. Нешта гістарычнае» мы заўважваем у Белпэдтэхнікуму.

Дырэктар гэтага тэхнікума Маркевіч, добра ўразумеўшы мэтод выхаваньня моладзі ў старой дарэволюцыйнай школе, аб навучаньні ў якой ён усцамінае як аб нечым прыкладным і ўзорным, устанавіўшы нешта «прыкладнае», ў навучальнай установе якою ён кіруе.

Пачнем па чарзе.

Па яго загаду ўсе студэнты, ў інтэрнаце пасьля адзінаццаці гадзін вечару павінны спаць.

Студэнт альбо студэнтка вышаўшы на вуліцу пасьля 11-ці, можа быць упэўнены, што за ім сачыць сам загадчык Маркевіч, альбо хто небудзь з служачых па загаду яго, і заўтра-ж ён прадстане ў ясьнасьці падвіноўнага перад грознымі вачыма Маркевіча, у яго габінэце. Гора таму студэнту, які нарушыць гэта і зьяўляецца сябрам прафкому.

— Прыкладнасьць бачыце.

Студэнты прымушаны ісьці да доктара і даставаць спраўку аб тым, што пасьля 11-ці неабходна прагулка.

Студэнт, зайшоўшы ў пакоі дзяўчат, можа назаўтра ісьці на дапрос нават сам, бо ўсё роўна ён будзе выкліканы.

У Маркевіча лёзунг «узаемаадносіны студэнтаў і студэнтак павінны быць чыста студэнцкія», а разумее гэта ён па свойму. Таму вось прымаючы залікі ў дзяўчат ён часта між іншым пытаецца: «Ну, а як у вас узаемаадносіны з С—м» і баючыся, што можна атрымаць «няздавальняючы» па заліку трэба гаварыць, што «чыста студэнцкія».

У часе наладжаньня вечароў студэнтам рашуча забараняецца рабіць якія-б то ня было гульні і скокі. Гэта па яго думцы не пэдагогічна.

Так вось калі пільна прыглядзецца да жыцьця студэнтаў Полацкага Белпэдтэхнікуму, дык вельмі падобна на выхаваньне ў старой школе, як гэта апісана ў Чарота у апавяданьні «Талачка-Шкрабалачка».

Вы, чытач скажаце навошта аб гэтым пісаць. Гэта чалавек з псіхалёгіяй выхаваўца дорэволюцыйнай школы, якога проста замяніць.

Выбачайце. Памыляецеся Маркевіч—чырвоны дырэктар толькі год таму назад як скончыў Менскі Пэдфак, з усімі выплываючымі адсюль акалічнасьцямі. Калі я запытаў у аднаго з служачых тэхнікуму, як прозьвішча вашага дырэктара? дык ён мне адказаў» «прозьвішча ня ведаю, яго завуць Міхась Язэпавіч».

С. Казёл.

Ідзе, гудзе, зялёны шум, зялёны шум, вясеньні шум...

Фізкультура, купаньне, кніга—няхай будуць нашымі таварышамі ў час нашага летняга водпуску—Ячэйкі павінны організаваць карыснае праведзеньне водпуску моладзі.—Улетку організуйце гурткі па вывучэньню роднага краю.

Юнсэкцыі профклюбаў!--рыхтуйцеся да лета нечакаючы „плянаў і цыркуляраў“.

Ад зімы да лету.

ДА ПЕРАВЫБАРУ БЮРО ЮНСЭКЦЫЙ.

(Менск).

З 10-га красавіка па 1-е мая адбываюцца перавыбары бюро юнсэкцый профклюбаў Менска. Ячэйкамі, райкомамі ня было дастаткова зьвернута ўвага на склад абіраемых таварышоў у бюро, і ў выніку ў цэлым шэрагу юнсэкцыі сябры бюро не працавалі. Ячэйкі не зьвярталі належнай увагі на працу юнсэкцыі, ня ставіліся справаздачы аб іх працы, не даваліся паказаньні. З боку бюро юнсэкцыі ня было поўнага ўразуменьня ў працы. Было імкненьне да самастойнай працы. Праўленьне клюбаў часта лічыла юнсэкцыю намехай. Былі выпадкі, калі юнсэкцыю лічылі „грамадзкай організацыяй“ (клюб Ільліча).

Пры сучасных перавыбарах усе гэтыя моманты трэба ўлічыць, трэба, каб бюро ячэек, кожны комсамолец ведаў-бы, што ідуць перавыбары, што трэба пакідаць для гэтай працы лепшых працаўнікоў, не забіраючы іх на другую працу.

Што юнсэкцыі прарабілі за гэты пэрыод? Вось што пішуць яны ў сваіх справаздачах.

Да двух гадзін ночы.

Юнсэкцыя нарпіт.

Правялі мы політсуд над п'янствам і хуліганствам. Узялі асноўныя моманты з нашага быту, прыпадпесьлі ў жывой, гумарыстычнай форме. Моладзь была здаволена, любіць нашыя вечары. Ахопліваем мы хатніх працаўніц. Ёсьць у нас свой аматарскі драмгурток, балетны гурток. Правялі 3 вечары пытаньняў і адказаў. Прыцягнулі працаўнікоў з саюзу, парт'ячэйкі, якія давалі адказы на пытаньні, а пытаньняў было шмат. На такіх вечарох моладзь сядзела да 2-х гадзін ночы. К нашым політлётарэям прывыкла моладзь, праўленьне клюбу адпусьціла грошы для таго, каб закупіць падарункі лепшым таварышам, якія атрымалі прыз за лепшыя адказы. Вечары праводзіліся гульнямі і танцамі пад гармонік.

Скардзіцца юнсэкцыя, што ў працы юнсэкцыі прымае ўдзел толькі адна саюзная ячэйка, а ўсяго ячэек—дзьве. Прыходзіцца напомніць пагаворку: „Маленькая ды ўдаленькая“. Відаць, што прадстаўнікі юнсэкцый зацікаўлены ў працы.

Дзе захавана сабака?

Цяжка працаваць,—піша юнсэкцыя друкароў,—праўленьне не дае пакою, гоніць моладзь з клюбу, нават культаддзел саюзу і той не дапамагае ў працы.

Мне здаецца, што не ў праўленьні захавана сабака, а ў вашай—таварышы бяздзейнасьці: Працаўнікі ў вас ёсьць.

Авось у харчаўнікоў піша старшыня юнсэкцыі,

— „Ёсьць неразуменьне працы юнсэкцый з боку праўленьня. Яно не адпускае сродкаў для працы. Вельмі перашкаджаюць ў працы юнсэкцыі розныя зачыненыя вечары—вечары кампаніі, але разам з гэтым мы нашымі вечарамі ахапілі каля 2000 чалавек, прыцягваючы на нашыя вечары і **дарослых рабочых**. Праведзеныя намі масавыя вечары, політцір, політлётарэя, мастацкія літаратурныя чыткі, гульні, лекцыі, гутаркі, экскурсы цікавілі моладзь“.

Было-б жаданьне...

Добра разгарнулі сваю працу юнсэкцыі Працасьветы і Саўгандслужачых. Яны організоўваюць масавае катаньне на лыжах, санках, каньках, праводзіць дыспуты, гутаркі і г. д. Гэтыя юнсэкцыі маюць свае бюро турыстаў.

Бязумоўна, што клюбная камісія менскага акруговага камітэту ўлічыць увесь матар'ял і дасьць належныя паказаньні ў працы юнсэкцый. Неабходна замацаваць на лета працу клюбнага сэмінарыя для практычнай распрацоўкі летняй працы. Пасьля перавыбараў юнсэкцыям патрэбна прыступіць к летняй працы ў сваіх профсадох.

Трэба будзе організаваць сумесныя таварыскія пагулянкі юнсэкцый за горад, катаньне на лодках, спаборніцтвы фізкультгурткоў, разьвіцьце стралковай справы, гарадкі і г. д.

Плянавая праца, увага з боку бюро ячэек райкомаў, а галоўнае з боку працаўнікоў юнсэкцый ўлічваньне вопыту мінулага году,—узьніме работу юнсэкцый.

С. Хэйфэц.

Як мы сустракаем вясну.

(Мястэчка Копыль, Случчына).

Прыгожы вясеньні дзянёк. Нядзеля. Неяк няжвава брынчаць старыя звоны. Ідуць старыя ў царкву, местачковая моладзь вандруе па «брахалаўцы» (сквер). Комсамольцы і частка беспартыйнай моладзі--сябры сельска-гаспадарчага гуртка з рыдлёўкамі за плячыма ідуць да комсамольца Ванькі ў сад на ачыстку мху і падрэзку непатрэбнага гальля. Прышлі, пачалі ачышчаць дрэвы.

— Ну, цяпер пойдзем да другога і ўсей грамадой ідзем да Апанаса і там ачышчаем сад.

Так мы сустракаем вясну.

Странік

Хто лепш скарыстае водпуск?

Як ставіць гэтае пытаньне на сходах ячэйкі.

Перш за усё на сходах ячэек (на прыцягнуць і беспартыйную моладзь) трэба будзе паставіць пытаньне аб водпуск

Да гэтага сходу бюро ячэек трэба добра падрыхтавацца: дагаварыцца з профорганізацыямі, адміністрацыяй (якія павінны дапамагчы моладзі правесці водпуск з карысьцю) падрыхтаваць практычныя прапановы організаванага выезду адпускнікоў за горад, у іншы горад,—высоўваючы для гэтай працы організатара, ініцыятыўную групу, бюро і г. д.

Неабходна рашуча адмовіцца ад загрузкі «адпускнікоў» практычнай працай, даць ім магчымасьць скарыстаць водпуск на сваё аздараўленьне і самаадукацыю.

Выклікаць цікавасьць да пытаньня: «хто лепш правядзе водпуск пры найменьшай страце сродкаў», выклікаць цікавасьць да чытаньня кніг, газэт—адна з галоўных задач ячэйкі на лета.

У сярэдзіне лета (у маі, у ліпене месяцы) трэба таксама ставіць на сходах ячэйкі справаздачы маладых рабочых, комсамольцаў «як я правёў водпуск і што ён мне даў».

С.

Фізкультура---24 гадзіны ў суткі

Ня ўся моладзь можа быць абхоплена дамамі адпачынку. Ня ўся моладзь жадае і можа паехаць куды небудзь на экскурсыю. Большасьць моладзі свой водпуск праводзіць у сябе ў хаце, жыве не па рэжыму, ня ў час есьць, бывае, і ня сьпіць па ночах.

Як лепш скарыстаць свой водпуск?

Вось мае прапановы. Неабходна ячэйкам высунуць жадаючых організаваць сваю справу. Навербаваўшы 5-7 і больш чалавек, жадаючых разумова скарыстаць свой водпуск—гэтая група ўстанаўлівае рэжым жыцьця: у вызначаны час уставаць, есьці, пячыся на сонцы, займацца фізкультурай, чытаць кнігі, газэты і г. д.

Пры гэтым неабходна праверыць сваё здароў'е і ўзяць у доктара рацэпт, на конт купаньня, карыстаньня сонцам, бо ня ўсім гэта дазваляецца па стану здароў'я.

Пры дастатковай працы ячэек гэтае мэрапрыемства будзе добрым, а галоўнае—жыцьцёвым. Пытаньне аб скарыстоўваньні летняга водпуску трэба абмяркаваць на старонках нашай газэты.

С. Яндульскі.

Улетку—зывучаю родны край.

У 1926 годзе мне прышлося прыняць удзел у працы краязнаўчага гуртка. І цяпер, прыехаўшы ў веску на канікулы, я таксама зацікавіўся краязнаўчай працай. Зараз-жа я сабраў вусныя песьні каля 10 штук, якія дзяўчаты па маёй просьбе пелі вечарамі на супрадках. Ёсьць тут песьні старабытныя, як напрыклад: «Каля майго цераму бітая дарожанька», «Кудзелька мая--дакука мая», «У Маскве, Маскве агонь гарыць», «Смародзінка мая чарненькая» і інш.

Сабраў я некалькі свадзебных песьняў розных замоў, частушак.

Шмат чаго цікавага мне казалі вякаі складзеныя песьні.

Усе народныя песьні беларускай вёскі зяюцца неяк жаласьліва, бо Беларусь была калісьці прыгнечанай. Большасьць песьняў старыны захаваліся ў вёсках. Яны перамешены з расійскай мовай.

У хуткім часе я зьбяру каля 50 старабытных песьняў і пашлю іх у Інбелкульт.

Бывае, сяляне на сваіх палёх араўшы альбо капаўшы якую небудзь яму для слупу, знаходзяць каменныя малаткі і шмат іншых цікавых рэчаў. Вясковым комсамольцам трэба ведаць карысьць вывучэньня гэтай старыны і прыняць удзел у працы па вывучэньню роднага краю. Гэта па моему адна з галоўных прац комсамольскіх ячэек улетку.

Янка Шаірка.

Ці гатовы юнсэкцыі?

Хто „чакае саду“, а хто пасаду ўжо гуляе

Большасьць нашых юнсэкцый прызвычаіліся так рабіць: калі прыдзе лета, пачнуць часаць за вухам, бегаць, клапаціцца, «трэба, на летнюю працу перайсьці», а нарэшце ад беекарыснай бягатні—нічога. Праспалі ці праваронілі!

Вось і ў гэтае лета такі-ж самы малюнак.

Як здаецца, ужо як не гаварылі, як і ня трубілі, што «рыхтуй летам сані, а ўзімку колы», а на справе ў нашых юнсэкцыях-нічога няма.

Вось некалькі яскравых прыкладаў. Рабочы клюб чыгуначнікаў імя Ільліча МББ. Юнсэкцыя аб'ядпае 450 чалавек моладзі. Праца дагэтуль праводзілася ў форме акуратна наладжаных вечароў. Гэта добра.

— А што юнсэкцыя будзе рабіць улетку?

— М-м... Невядома!

— Чакалі пакуль праўленьне вырашыць пытаньне з рамонтам клюбу, тады можа і плян прапрацуем.

— Бачыце, лета за плячыма!

— Тады паглядзім. Ухмыльнуўшыся адказвае старшыня юнсэкцыі.

Другі клюб гарбароў. Становішча аднолькавае як з клюбам Ільліча.—Пытаньне з садам ня вырашана. Ходзім ды мыкаемся.—Гавораць яны. Апрача гэтага праславутага «саду» ніякіх іншых мерапрыемстваў юнсэкцыя ня прыдумала. Пляну няма, як і няма добрай «смекалкі» ў галовах бюро юнсэкцыі.

Прыблізна таксама «чакае саду» і юнсэкцыя клюбу дрэваапрацоўнікаў.

Лепш, праўда, трохі ў клюбе Леніна Зах. чыгункі, юнсэкцыя не чакае калі вырашаць пытаньне з садам, а з галавой ушла ў працу. Вось вынікі:

2-га мая наладжваецца масавая экскурсыя-маёўка ў Заслаўль сумесна са старымі рабочымі, юнсэкцыя падрыхтоўвае ігры, скокі і інш. Будуць зроблены выступленьні клюбных гурткоў. Пачалі клапаціцца аб пабудове ўласнага вузлавога стадыёну, каб улетку не «трапаць» далёка ў горад.

Таксама і юнсэкцыя клюбу саўгандльслужачых усю сваю увагу зьвярнула на організацыю гуртка турыстых. Наладжваюць шэраг вечароў, каб сабраць сродкі на падарожжы турыстых. Ужо выпісаны маршруты, карты-трохвёрсткі Каўказу, Крыму, Беларусі і інш. мясцовасьцяў.

Вэлёсіпэдыстыя думаюць зрабіць прабег Менск-Масква.

А Каліта.

„Бой“... у гарадзкой політычнай школе.

Да скончэньня вучобы ў політшколах засталося яшчэ два тыдні. Скарыстайце вопыт гарадзкой політшколы.

(Менск).

Калі на гарадзкой нарадзе кіраўнікоў комсамольскіх політшкол было высунута пытаньне аб правядзеньні політбаёў паміж асобнымі групамі пры паўторных занятках, некаторыя кіраўнікі горача сустрэлі: гэта дзіцячая гульня, якую належыць праводзіць сярод навічкоў—чырвонаармейцаў, у піонэратрадах, але не ў комсамольскай політшколе (?).

Такіх казённых кіраўнікоў, якія больш за ўсё пужаюцца ўсялякіх навін, якія здаюцца ім адрывам ад мёртвай літары політграматы, якія лічаць—увязку «культурніцтва з політыкай» у комсамоле спаўваньнем з політычных рэек, якія гатовы ўявіць сабе Ленінскае выхаваньне моладзі ў якасьці «зборніку вынікаў на ўсякі выпадак», у нас пакуль што на вялікі жаль даволі многа.

Самі слухачы аказаліся на гэты раз менш консэрватыўнымі, чым гэтыя кіраўнікі. Большасьць хлапцоў, якія ў працягу ўсяго вучэбнага году амаль што ніколі ня выконвалі заданьні кіраўнікоў, ня адчынялі ніколі падручніку паза школай, на гэты раз, калі была абвестка аб політбою, сталі лепш адносіцца да апошніх заняткаў, сачыць за газэтамі. Шмат хто дасканала прапрацавалі падручнікі па політвучобе. У агульным адчувалася вызначаная адказнасьць перад боем, выпярэдніцтвы, бязумоўна, зацікавілі слухачоў.

— Ва ўсякім разе—жартавалі некаторыя—калі ня словам—дык кулаком, але абавязкова паб'ём.

Як хлапцы біліся.

За 3-4 занятк і раней было абвешчана, што паміж кожнымі двума групамі (па катэгорыях) адбудуцца «бойкі». Для таго, каб хлапцы маглі лепш падрыхтавацца, быў распрацаван і раздадзен пытальнік у аб'еме якога будуць «біцца». Трэба сказаць, што самі кіраўнікі ня мелі ніякага ўяўленьня аб тым, як лепш мэтадычна абставіць політбой. За паўгадзіны да «бою» быў створан маленькі плян.

Першым чынам парашылі мы стварыць належныя абставіны. Хлапцы кожнай групы паселі адзін супроць другога. Былі складзены журы з кіраўнікоў, стараст і па два больш моцных слухачы ад абодвых груп, высунутых на «ўсякі выпадак». Здавальняемасьць альбо нездавальняемасьць адказаў устанаўлівалася журы. Групе, якая не давала здавальняючага адказу, залічваўся мінус і задавалася яшчэ адно пытаньне. Кожнае пытаньне выклікала хлапцоў на жывую гутарку. У «цяжкіх выпадках», выручалі высунутыя ў журы больш падрыхтаваныя слухачы. Актыўнасьць хлапцоў рэгулявалі старасты. Нарэшце, адзін з кіраўнікоў пад'вёў вынікі.

Політбой цягнуўся цэлыя тры гадзіны, а ў некаторых групах і больш. Гадзіны праходзілі няпрыкметна.

* * *

Якія-ж вынікі?

— Політбой падцягнуў самых адсталых слухачоў, якія ўвесь час маўчалі на гутарках. Павялічылася наведваемасьць і склаўся больш менш сталы склад груп.

Ды і ў часе політбою хлапцы бліжэй пазнаёміліся адзін з другім. Раней спайкі паміж групамі ня было.

Політбой, як адна з жывых форм працы ў сыстэме комсамольскай політасьветы цалкам апраўдала сябе. Гэта мы бачым з таго, што самі слухачы настойліва просяць паўтарыць політбой паміж усімі групамі, а некаторыя прапануюць такое выпярэдніцтва правесьці паміж асобнымі політшколамі раёну.

У далейшым політбаі трэба практыкаваць больш часта, пасьля кожнага раздзелу. Больш эфэктна трэба абстаўляць правядзеньне яго.

Н. Бімц.

Шаброўскі шарж.

Кіраўнік політшколы за зборам... вынікаў.

Ведай свой родны край

Пойдзем па родных шляхох
з торбачкай за плячмі,
з радасьцю ў вачох!

Турысту шлях адчынены усюды.

(Артыкул Наркам Аховы Здароўя Н. Сэмашка).

Чаму мы асабліва цэнім летні водпуск? Чаму кожны імкнецца «зарадзіць» свае здароўе іменна летам?

Таму, што летам асабліва энэргічна дзейнічае сонца, паветра і вада.

Сонца, паветра і вада—гэтыя самыя магучыя збавіцелі, лячэбная сіла якіх не зраўняецца ні з водным лякарствам—дзейнічаюць асабліва энэргічна ўлетку.

Турызм бліжэй усяго да водаў рэк, азёр, мораў. Турызм—самая надзейная форма летняй «зарадкі», самы верны шлях да ўмацаваньня організму, да аздараўленьня працоўных.

Лепш за ўсё гэтую задачу выконваюць экскурсыі на поўдзень, да паўднёвага гарачага сонца, да паўднёвага сонца, да паўднёвага мора. З гэтай прычыны Крым і Каўказ на заўсёды застануцца найбольш прыцягваючымі месцамі турыстых.

Але такія дальныя экскурсыі складаныя, цяжкія, часта матар'яльна немагчымыя. Адсюль няправільна было-б рабіць той вывад, што калі нельга на поўдзень, дык трэба адмовіцца ад экскурсыі. Для турыста «прастор шырокі» па ўсяму СССР.

Прыгожыя месцы на Волзе, Сібіры з яе Алтайскімі гарамі і возерам Байкалам накат на Далёкім Усходзе. Больш таго: нават прыгародныя пагулянкі і тыя дабліжаюць гарадзкога жыхара да жывіцельнай дзейнасьці сонца, паветра і вады.

Турызм мае і агромністае культурнае значэньне. Крымчыкі справядліва называюць Крым «паказальнай станцыяй» па этнографіі (гістарычныя раскопкі), па земляробству (розныя выгляды сельскай гаспадаркі), па батаніцы і зоолёгіі (розныя выгляды фаўны і флёры—жывёлін і расьлін).

Турызм—вурок географіі, прыродазнаўства, соцыолёгіі—прытым вурок не тэорытычны і сухі, а наглядны і заняты.

Але каб турызм выканаў гэтае назначэньне, ён павінен быць організаваны правільна.

Перад адпраўкай у экскурсыю, турысты павінны прайсьці мэдыцынскі агляд. У аднаведнасьці са становішчам здароўя (асабліва са становішчам сэрца і лёгкіх) павінна быць адзначана для кожнага «нагрузка»—максымальны дзённы пераход (ці наадварот, карыстаньне перавозачнымі сродкамі), норма багажа і г. д. Павінна быць абрана і месца экскурсыі (для некаторых паўднёвая жара, напрыклад, шкодная). Ва ўвесь час экскурсыі павінны захоўвацца гігіенічныя правілы ў ядзе, адпачынку, сьне і г. д.

Турызм—магутная зброя аздараўленьня. Але карыстацца гэтай зброяй трэба ўмела. Як з добрай і карыснай стрэльбы можна параніць (а ня то і забіць) сябе пры няўмелым абыходзе, таксама і турызм пры няўмелым карыстаньні можа прынесьці не карысьць, а шкоду.

Турызм павінен стаць у СССР магутным сродкам аздараўленьня і культурнага разьвіцьця насельніцтва, асабліва моладзі.

Што я ўведаў па вандраваньні

Я добра ведаў, што проста іці на экскурсыю ня варта, трэба што-небудзь уведаць і пастарацца перадаць другім, мяне цікавіла гісторыя Багушэвіч, куды я і пашоў пешкам. Першы папаўся на вочы прыгожы будынак касьцёлу. Стаіць ён на высокім левым беразе рэчкі Вусы, якая ўпадае у Бярэзіну. Нідзе калі гэтай рэчкі няма такога прыгожага краявіду як тут. Чыстым срэбрам пераліваецца хвалі. Высокі бераг увесь зарос хмызьняком, а паміж маленькіх дрэўцаў уюцца дарожкі.

Будаваўся гэты касьцёл яшчэ пры паншчыне. Пачаў яго будаваць знатны бытшы памешчык Францішак Сьвінтарэцкі, супрацоўнік „Мураўёва“ ў 1863 г. Меў ён у той час вельмі многа падданых, якія рабілі яму цяжкую паншчыну. Сьвінтарэцкі, па расказу людзей таго часу, вельмі зьдзекаваўся. Так, напрыклад, пані Сьвінтарэцкая загадала, каб усе падданыя даставілі ў двор сорак белых добрых коняй. Сяляне не змаглі выканаць гэтай пастановы. Коні іх былі вельмі дрэнныя. Пані разздавалася і пакарала сялян тым, што зімой не дала ім дроў. Сяляне былі прымушаны сабірацца ў адну хату, а астатнія хаты палілі замест дроў.

Багушэвічы складаліся тады з маёнтку і некалькіх маленькіх сялянскіх хатак.

Белы пакой і другія каменныя будынкі высіліся над сялянскімі хаткамі. Яшчэ і цяпер руіны гэтых будынкаў засталіся і сьведчаць аб іх панаваньні сярод шэрых вёсак. У пакоях усюды было золата, усюды роскош. Гэта—сьлёзы і косьці сялянскія. Некаторыя чулі ад прыслужных пана, што ў галоўным пакоі столь была крыштальная. На столі была вада і там хадзіла шмат рознай рыбы. Гэта, мабыць, быў акварыум.

Падданыя пана насадзілі яму сад. У гэтым садзе былі высажаны дарожкі маладымі ліпамі. Цяпер гэтыя ліпы выраслі ў вялікія дрэвы.

Сьвінтарэцкі задумаў пабудаваць касьцёл, каб было лепш апалячыць сваіх прыдворных.

Час ішоў. Настаў 1863 год. Сьвінтарэцкаму цяпер было не да касьцёлу. Кінуўшы свой маёнтак, ён выехаў ваяваць супроць чырвонага паўстанца Кастуся Каліноўскага.

Мяцеж прашоў бурна. Панскія пакоі і наогул увесь маёнтак быў спалены і зруінованы ў гарачым полымі. Паўстанцы хацелі злавіць пана але ім гэтага не ўдалося. Тады яны павесілі папа, які ім не спачуваў.

Пасьля паўстаньня маёнтак Сьвінтарэцкага перашоў у царскую казну. Пад казной ён знаходзіўся гадоў трыццаць, а потым казна падарыла гэты маёнтак генэралу Шалгуну. Прыехаўшы Шалгун стаў будаваць новыя пакоі і іншыя будынкі. Касьцёл, каторы недакончыў будаваць Сьвінтарэцкі, цяпер Шалгун стаў канчаць яго сабе на цэркаў. Будынак скора быў скончаны. Кругом царквы было насаджана многа маладых бярозак і іншых дрэў, прыслалі папа і ў царкве сталі адпраўляць малебіны.

Пражыў Шалгун у Багушэвічах гадоў дзесяць, а потым прадаў яго міністру дзяржаўных спраў, Філіпаву. Філіпаў тут ня жыў, ён толькі раз прыслаў уперад свайго сына, якому было гадоў чатырнаццаць. Яго сустракаць сагналі усіх арандатараў з упраўляючым, які жыў тут увесь час і упраўляў усім іменьнем па загадах Філіпава. Пасьля гэтага прыехаў і сам Філіпаў. Сустракаць яго прымусілі яшчэ інача. На працягу вёрст васімнаццаці па дарозе былі устаўлены людзі і кланяліся. Абрад быў вялікі. Пасьля агляду свайго маёнтку Філіпаў з сынам выехаў з Багушэвіч. За такое ганебнае спатканьне Філіпаў загадаў будаваць школу, цяперашнюю сямёхгодку. Лесу закупіў упраўляючы, а сяляне вывезьлі яго з лесу дарэмна, бо думалі, што і іхнія дзеці будуць вучыцца тутака грамаце. Школу будавалі ўсе і памаглі чым маглі. Цераз некаторы час школа была кончана.

Спачатку яна называлася ўтаракласнае вучылішча, а зараз—сямёхгодка. Пад уладаньнем Філіпава маёнтак знаходзіўся нядоўга.

Пасьля вайны нечакана сюды прышлі нямецкія войскі. З царквы зрабілі зноў касьцёл, каторы існуе і да нашых дзён.

Часы ішлі і не чакалі нас. Немцы вышлі і пасьля нядоўгай перадышкі прышлі палякі. Потым ішла вайна паміж палякамі і бальшавікамі, пачаліся паўстаньні і бальшавікі з сялянамі прагналі палякаў.

А касьцёл усё стаіць. Не разрушылі яго бальшавіцкія снарады, каторыя разрываліся кругом яго, быццам ведалі што ён яшчэ родзіцца. Колькі часу перажыў ён?! Колькі бачыў ён усяго?! Якія „важныя“ асобы пабывалі тут? О, як многа бачыў вясёлых і смутных для яго часоў гэты касьцёл! А што зараз бачыць? Можа я яго хутка зробіць клюб. Ужо хто—колечы аб гэтым ня раз думаў. Тады болш яшчэ пабачыць ён.

Іван Касьпяровіч.

Што апавядаюць вуліцы

(У дапамогу гурткам турыстых)

Менск заўжды адклікаўся на ўсе рэволюцыйныя моманты.

Яшчэ ў 90-я годы організуюцца рэволюцыйныя і соцыялістычныя гурткі *). Рэволюцыйны ўздым расьце і ўзмацняецца ўсё больш і больш к першым гадам 20-га стагодзьдзя.

У 1902 годзе складаецца «Беларуская Рэволюцыйная Партыя».

У 1903 годзе зьяўляецца новая партыя пад назвай «Беларуская Соцыялістычная Грамада».

Далей трэба адзначыць рэволюцыю 1905 году. У Менску каля Віленскага вакзалу знаходзіцца плошча, на якой адбыўся так званы «Курлоўскі расстрэл».

Яшчэ трэба паказаць турму, на варотах якой быў павешан малады рэволюцыянэр Пуліхаў.

Вучот аружжа і нелегальныя сходы партыі бальшавікоў адбываліся на Петраградзкай вуліцы (Ленінградзкай) дом № 6.

Патрэбна экскурсантаў павесьці на гэтую вуліцу, каб яны пазнаёміліся з гэтым гістарычным будынкам.

Дзеля таго, каб атрымаць сталыя веды аб рэволюцыйным руху на Беларусі, абавязкова трэба падрабязгова азнаёміцца з Музэям Рэволюцыі, які знаходзіцца на вуліцы Ўрыцкага,

*) Помнікам 90-х гадоў, які застаўся да нашых дзён,—гэта домік па Савецкай вуліцы № 133, у якім адбыўся 1-ы зьезд Соцыял-Дэмократычнай партыі.

Выбяры тэму для экскурсыі па Менску.

Экскурсыя навукова-тэхнічнага зьместу.

Радыё, тэлеграф, тэлефон (значэньне іх для чалавека), друкарня: 1) наборнае аддзяленьне, 2) ручны друкарскі варштат, 3) стэоратыпнае аддзяленьне, 4) машыннае, 5) брашуровачнае і інш.

Вынік экскурсыі: карысьць і значэньне кнігі.

Горад, як асяродак асьветы.

Інбелкульт, унівэрсытэт, Дзяржаўны музэй, Дзяржаўная бібліотэка. Дом санасьветы, музэй сельскай гаспадаркі, дом працасьветы.

Зразумела, што з пералічаных тэм кіраўнік экскурсыі возьме столькі матар'ялу, колькі можа ахапіць экскурсант.

Снабжэньне гораду сьвятлом і вадой.

Электро-вадаправодная станцыя. Процэс вытворчасьці: маторы, помпы, артэзыянскія студні, рухавікі, электрычнасьць, рабочы, майстар. Вытворчая сіла працы. Заработная плата, працоўны дзень, ахова працы, узаемаадносіны паміж станцыяй і спажыўцамі.

Прадпрыемствы гораду.

Цэгляны завод, браварны завод, дрэваапрацоўчы завод, шкляны завод, гарбарны завод, завод—«Мэталь».

Тут мы дадзім прыклады, як трэба падыйсьці да таго, ці іншага прадпрыемства і даць належныя тлумачэньні.

Агульны плян.

1) Сырэц: яго дастаўка, цана, запасы і хаваньне.

2) Тэхнічнае абсталяваньне заводу: праца машын, падзел працы, мэханічны характар працы, параўнаньне працы чалавека і машыны па хуткасьці, лёгкасьці і дакладнасьці. Рухавік, яго пабудова і праца. Магутнасьць рухавіка. Паняцьце аб меры—конская сіла.

Кароткае азнаямленьне з організацыяй фабрыкі, ці заводу.

3) Роля ручных інструмантаў на заводзе, ці фабрыцы.

4) Моманты экономіі сілы і матар'ялу на прадпрыемстве.

5) Фабрыкат: яго віды, цана, запасы, хаваньне, вываз.

6) Рабочы на прадпрыемстве, колькасьць іх. Хто раней быў гаспадаром фабрыкі, ці заводу. Поўная залежнасьць рабочага ад былога гаспадара. Каму цяпер належыць фабрыка, ці завод. Небясьпекі прадпрыемства і папярэджваньне ад іх. Цяжкасьці прадпрыемства і іх аблягчэньне. Чорнарабочы, спэцыяліст, служачы заводу.

7) Профэсыянальныя і партыйныя організацыі на заводзе.

Заўком: а) колькі сяброў у заўкоме, б) якія пытаньні падлягаюць разгляду ў заўкоме, г) як саюз абараняе інтарэсы сваіх рабочых (спэцадзеньне, страхоўка і г. д.), д) культурная праца саюзу на заводзе: клюб, чытальня, бібліотэка, гурткі, насьценгазэта і г. д.

Парт'ячэйка прадпрыемства, яе кіруючая роля.

Ячэйка ЛКСМБ, яе праца.

8) Кіраўніцтва заводу, штат служачых і рабочых.

9) Значэньне тэй ці іншай фабрыкі, ці заводу для гораду, акругі і наогул для дзяржавы.

10) Значэньне фабрычна-завадзкой прамысловасьці.

11) Фабрычна-завадзкая праца ў вобразах поэзыі і жывапісі ў старыя часы і цяпер.

12) Прамысловыя пункты БССР.

Ты хочаш ведаць як выпрабляецца скура?

(Плян агляду скуранага заводу)

Раней, чым пайсьці на завод, неабходна пазнаёміць экскурсантаў у кароткіх рысах з наступнымі пытаньнямі:

а) скура і яе апрацоўка чалавекам ў дагістарычныя часы, б) саматужны спосаб апрацоўкі скуры.

Пасьля гэтых уводных кароткіх гутарак, можна прыступіць да агляду скуранога заводу: а) складачнае памяшканьне для сырцу, б) як наступаюць скуры ў апрацоўку: консэрвіроўка скуры, спосабы—сухі, марожаны, салёны, в) з якіх жывёлаў ідзе скура на апрацоўку: буйная рагатая жывёліна дае тоўстую скуру—тавар для падэшваў, прывадныя пасы, сьвіная скура—на сёдлы, скура цяля ці казы, авечкі, сабакі і каня дае тонкі матар'ял.

г) Зьвярнуць увагу па дублены матар'ял, які ляжыць на дварэ, цэлыя штабелі яловай, івавай і дубовай кары.

д) Сартыроўка скур і вымачваньне.

е) Згонка воласу са скуры.

ж) Вымачваньне скуры ў вапняковым растворы.

з) Зноў згонка воласу.

і) Куды ідзе волас: лепшы—на матрацы, сярэдні для валеных вырабаў, горшы—для апалу.

к) Далей ідзе ачыстка скуры з другога боку, які прылягае да цела жывёлы: робіцца гэта вострым нажом. Праца вельмі адказная з тае прычыны, што можна зрабіць надрэз скуры.

л) Зноў скура апушчаецца ў чаны з чыстай вадою, ці ў раствор з жытняй мукі. Робіцца гэта дзеля таго, каб зьмягчыць скуру і зьнішчыць вапну.

м) Дубленьне; чым і як надаць афарбоўку скуры, колькі трэба часу для дубленьня.

н) Прасушка скуры.

о) Аздоба скуры.

А. Сьцепуржынскі.

Чым „нашы“, горш „вашых“

Калі на якім небудзь прадпрыемстве ці ў вёсцы організуецца група турыстых, дык першым перад ёю ўстае пытаньне—куды-ж ехаць, куды іосьці вандраваць?

— У Крым, на Каўказ,—закрычыць большасьць хлапцоў.

Праўда. Крым і Каўказ—гэта цудоўныя па клімату і прыгожыя па прыродзе куткі нашага Саюзу, наведаць іх цікава. Але турысцкім групам, у першую чаргу (як гэта ня жаль), прыдзецца ўсё такі выходзіць з матар'яльных магчымасьцяў вандраваньняў. А паездка ў Крым, ці на Каўказ, як ня лічы, нават пры самым экономным расходваньні грошай, абыдзецца не дзешавей 60—80 руб. а то і ўсе 100 (калі з адпачынкам). Гэта, па ільготнаму тарыфу, а калі бяз яго—яшчэ даражэй рублёў на 20—30.

Што датычыць атрыманьня ільготнага праезду турысцкім групам (50 проц. скідкі), дык тут хаваць нечага,—гэтых ільготаў у гэтым годзе будзе менш, чым людзей, якія будуць жадаць пакарыстацца імі.

З гэтай прычыны таварыская пара да ўсім організуючымся турысцкім групам, сродкі якіх абмежаваны,—не задумваць вельмі далёкіх вандраваньняў, а на першы раз абмежывацца хаця-б сваёй Беларусьсю, тым больш, што ў нас пад самым носам ёсьць такія прыгожыя мала дасьледаваныя куткі прыроды.

Чым ня цікава праехаць на лодках па Бярэзіне, Дняпру, Сожы ці прайсьціся па Мазыршчыне, Случчыне ды наогул ці мала ёсьць цікавых, прыгожых месцаў на Беларусі.

УЗАРУ, ПАСЕЮ, ДЫЙ ЗАБАРАНУЮ,—
буйнае насеньне хай расьце, красуе.

Раўняцца па лепшых

І моладзь і пажылае сялянства часта паўтарае прыказку **«што пасееш, тое і пажнеш»** але ня ўсе тыя, хто карыстаецца такой прыказкай у гутарцы —яе ажыцьцяўляюць на справе.

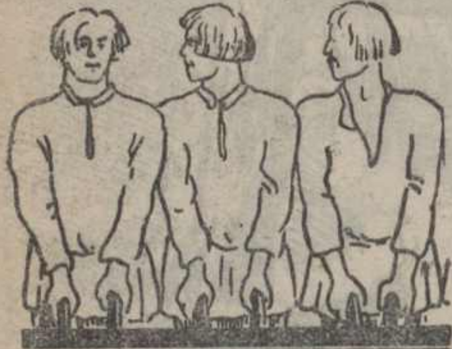

У нас яшчэ сустракаюцца такія выпадкі, калі комсамолец, па даручэньню ячэйкі, **праводзіць агітацыю за ачыстку насеньня, а сам яго не ачышчае.**

Вялікім ворагам такіх «гаспадарчыкаў» зьяўляецца **комсамолец Гайсёнак,** які ў сваім надзвычайна цікавым адчыненым лісьце, што друкуецца сёньня ў нашай газэце, **спакойным тонам апавядае, як з «нічога» зрабілася «усё».**

Вось у тав. **Гайсёнка** і трэба павучыцца нашым комсамольцам, нашай моладзі, як угаварыць свайго бацьку, матку на карысную справу. **А гэта вельмі лёгка.**

Бацька не паслухае сына тады, **калі сын будзе гаварыць аб старанный** працы на гародзе, садзе, полі, **а сам пад відам сходу ячэйкі, ці яшчэ чаго небудзь, будзе паглядаць на сонца і чакаць вечару.**

Такім тэмпам працы **гаспадаркі не палепшыш.**

Армія комсамольцаў-гаспадароў-культурнікаў з кожным годам, з кожнай вясной павялічваецца. **Яны старанна працуюць над адраджэньнем сельскай гаспадаркі.**

Па культурніках трэба раўняцца ўсёй вясковай комсамоліі і на справе ўзяцца за зьнішчэньне прадзедаўскага землякарыстаньня.

Пра „партфэль“ у сваёй гаспадарцы.

Адчынены ліст комсамольца Бачэйкаўскай ячэйкі, Віцебскай акругі, Лепельскага раёну Н. ГАЙСЁНКА да ўсіх вясковых комсамольцаў Беларусі.

Да 1923 году ў нашай гаспадарцы было толькі **тры дзесяціны зямлі**, дый тая была **раскінута па маленькіх загончыках. Жылі надзвычайна бедна:** быў адзін конь, адна карова, **якія чуць ногі цягалі, бо карміць ня было чым.**

Пасьля рэволюцыі нашай вёсцы **Пагарэлае** (Лепельскі раён) **дастаўся маёнтак** пана Цэхаўавецкага **Сушытна.** Зямля маёнтку была падзелена на палосы і так передавалася сялянам на аднагадовае карыстаньне. Такі спосаб землякарыстаньня **апустошыў глебу і некаторыя гаспадары пачалі нават адмаўляцца ад сваіх дзялянак.**

У 1923 годзе ў Сушытне праходзіла земляўпарадкаваньне, пасьля якога мы выбраліся на хутар і атрымалі **5 дзесяцін пахаці, 3 дзесяціны сенажаці і 4 дзес. балота**, якое зарасло дробным бярэзьнікам. Зямля папалася вельмі дрэнная. Першы год засеялі дзьве дзесяціны жытам. На адну дзесяціну паклалі крыху гною, другую засеялі так. Першы ўраджай быў **25** пудоў з дзесяціны.

У часопісях «**Плуг**» і «**Сам сабе аграном**» я вычытаў, што **розныя бабовыя расьліны досыць старанна паляпшаюць глебу.**

Пачаў угаварваць свайго бацьку сеяць больш травяністых расьлін. Зразу ён не згаджаўся і казаў **«сей хлеб ды хоць скарынку будзеш мець»,** але ўрэшце я яго **схіліў на свой бок: мы пачалі сеяць многа вікі, пялюшкі, гароху, бо канюшыны ня было за што купіць.** Гэтыя расьліны далі шмат большыя ўраджаі, як зярновыя.

За апошнія тры гады **мы выгадавалі сабе другога каня і другую карову.** Цяпер у нашай гаспадарцы **2** кані, **2** каровы, **цялё і 10 авец.**

Калі стала больш скаціны—прыбавілася гною. Гной мы вывозім вясной і заворваем, пасьля чаго сеем віку. Скасіўшы віку на корм—сеем жыта.

Практыкуем чорны папар. Навучыўся гэтаму ў часопісі «**Плуг**». Два гады таму назад мы пакінулі 1/2 дзесяціны пад чорны папар. Восеньню на гэтым кавалку пасеялі жыта. Ураджай атрымалі **50 пудоў.**

Цяпер мой бацька са мной не спрачаецца, бо пераканаўся, як гаспадарка выкарабкаецца з жабрацтва, а сям'я забываецца пра холад і голад і прычына гэтаму —землякарыстаньне пановаму.

Летась дастаў на адработку савецкай гаспадарцы **Фатынь** 10 фунтаў канюшыны і пасеяў пару гоняў. Сёлета ў мяне **будзё сваё насеньне канюшыны, але каб хутчэй прайсьці на правільны севазварот, паслаў заяву ў аграпункт, каб далі ў доўг насеньня канюшыны.**

У мінулым годзе ўзяў у сав. гаспадарцы **Фатынь 20 садовых дрэў, таксама на адработ.** Але дзед **Я. Мароз** мне казаў, што сад можна зрабіць самому. Ён параіў мне **пайці ў лес і накапаць дзічак, а потым прышчапіць.** Так і зрабіў. Ужо некаторыя дрэўцы прышчапілі, і атрымалі досыць добрыя вынікі.

Сёлета прыдзецца шчапіць каля сотні дзічак.

За ўсімі парадамі зьвяртаюся да дзеда **Мароза**, які мне ахвотна дапамагае.

Балота сваё я паступова ачышчаю ад лазы і горшага бярэзьніку. Лепшыя бярозкі пакідаю. У нас—бязьлесіца, так што лазу прыходзіцца ўжываць на апал зараз, а бярозкі гадаваць для будучыны.

Кепска толькі, што канаву пракапаць нельга, бо вёскі, якія знаходзяцца ніжэй, аб гэтым ня дбаюць. **А гэта палепшыла-б нашы сенажаці.**

Хата ў нас кепская, але калі надыходзячае лета будзе сухім—возьмемся рабіць **саман,** тады пабудуем саманную хату.

Некаторыя з вясковых комсамольцаў мараць аб горадзе і «партфэлях», алё калі зацікавіцца сельскай гаспадаркай і паставіць працу ў ёй, як належыць, дык лепшага партфэля і ня трэба. Адданай і настойлівай працай можна з нічога зрабіць усё!

З таварыскім прывітаньнем: комсамолец Бачэйкаўскай ячэйкі **Н. Гайсёнак.**

Трэба дапамагчы малочным арцелям

(Васілевіцкі раён, Рэчыцкая акруга).

Райаграномам Васілевіцкага раёну організавана 4 малочных арцелі: **у Васілевічах, Заходах, Нахаве і Лісках.**

Але Васілевіцкае крэдытнае таварыства ніскольки не зацікаўлена ў аказаньні матар'яльнай дапамогі толькі што організаваным арцелям. Яно марудзіць з дастаўкай малочных машын у гэтыя арцелі.

Рэчыцкаму «Сельхозсаюзу» неабходна пайсьці насустрач малочным арцелям і прыслаць ім неабходныя для працы машыны.

Яжгуновіч.

Вучымся і вучым!
50 вучняў на працу па вясновай сяўбе.

(Смалянская школа с.-г. вучнёўства, Аршаншчына).

Школа шырока разгарнула працу па абслугоўваньню акаляючага сялянства ў адносінах сельска-гаспадарчай прапаганды і практычнай дапамогі сялянству па палепшаньню сваёй гаспадаркі.

Пры школе існуе агранамічны гурток, які працуе на добраахвотных умовах. У гэты гурток уцягнуты ўсе вучні, таксама і чалавек 10—15 беспартыйных сялян. Гурток часта вызначае вучняў для правядзеньня працы на вёсцы. Напрыклад, у пасяўную кампанію было паслана на вёску 50 вучняў, якія сваёй працай ахапілі 25 насялённых пунктаў. У выніку маем вялікае імкненьне сялянства ачышчаць насеньне (пры школе працуе зернаачысьціцельны пункт) і набыцьцё (праз абмен) ад школы лепшых сартоў яго.

Летась школай было ачышчана 1.500 пудоў, сёлета, ня гледзячы на тое, што кампанія яшчэ ў самы разгорн. Лік ачышчанага зярна амаль што дасягае леташняга.

У вёсцы Вязьмічы пад кіраўніцтвам школы ўведзена ў гаспадарцы 2-х сялян паказальнае кармленьне жывёлы, у другой вёсцы заложан паказальны агарод, вучнямі школы абслугоўваецца праца бліжэйшых сельска-гаспадарчых гурткоў.

Вучні таксама працуюць і сярод сялянскай моладзі. Пры школе утвораны і працуюць добра драматычны і фізкультурны гурткі, апрача таго, вучні поўнасьцю абслугоўваюць сваёй працай адну ВШСМ.

Значна ўзрасла зацікаўленасьць вучняў і ў гаспадарчым жыцьці школы, вучні ўцягваюцца ў вытворчыя нарады, палепшала школьная дысцыпліна, беражлівей і больш уважлівей сталі адносіны вучняў да школьных прылад і падручнікаў; праводзіцца на справе рэжым экономіі.

Трыбулёў Рыгор.

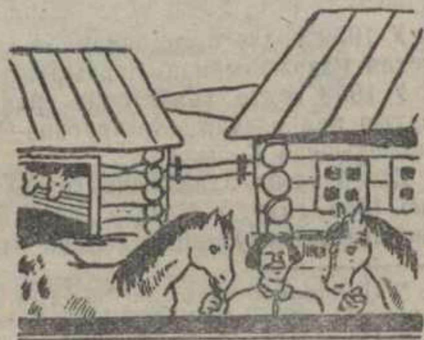

Вясна жаданая...

(Петрыкоўскі раён, Мазырская акруга)

У раёне пад непасрэдным кіраўніцтвам агропункту працуе **4 зернаачысьціцельныя абозы.** Ужо адсартыравана **14151 пуд зярна.**

У вёсцы **Бобрыках** організован пракатны пункт сельска-гаспадарчых машын. Закладзена **62 конкурсных вопытных вучасткаў, працай якіх кіруе аграпункт.**

У раён прыведзена **60 пудоў канюшыны, 270 пудоў лубіну, 40 пудоў сэрадэлі, 10 пуд. цімахвеяўкі, 60 пудоў вікі, 30 пуд. пялюшкі, 4 пуды кармовай сьвёклы, 1 пуд кармовай моркавы і 4 пуды турнэпсу.**

У гэтым годзе сяляне з вялікай ахвотай пераходзяць да палепшаных форм землякарыстаньня. Асабліва ў гэтым напрамку **шмат чаго зрабілі саўхозы і колектыўныя гаспадаркі, дзе ў большасьці працуе моладзь.**

С. Залескі.

К сяўбе рыхтуемся.

(Путчынскі сельсавет, Менская акруга).

Надыходзіць вясна і сяляне нашага сельсавету з вялікай бадзёрасьцю рыхтуюцца да сяўбы. Зараз праводзіцца ачыстка насеньня ад усялякага сьмецьця. Вялікая бяда ў тым, што ў нашым сельсавеце маецца толькі адзін трыер, гэта ў **юркаўскім машынным т-ве** і з прычыны вялікай чаргі жадаючых сялян перасартыраваць сваё насеньне, частка гаспадароў гэтага зрабіць ня могуць.

У нашым сельсавеце маецца шмат такіх гаспадарак, якія свайго насеньня ня маюць і ім прышлося-б пазычаць насеньня ў заможнікаў, але тут на дапамогу нашым беднякам прышоў камітэт узаемадапамогі, які загатовіў частку насеньня, а частку грошай, спэцыяльна к вясновай сяўбе. Тым беднякам, якія дапамогай камітэту поўнасьцю здаволены ня будуць, дапаможа **сельска-гаспадарчае т-ва «Увасход»,** якое і насеньня і грошай мае шмат таксама і сельска-гаспадарчымі машынамі сялянства будзе забясьпечана, бо шмат іх падрыхтавала т-ва «Увасход».

Асченюк.

Дапамагаем сялянству.

(Чырвона-Бяроскі Агранпэдтэхнікум, Бабруйская акруга).

Пра працу на вёсцы мы не забыліся і ў свой час былі вылучаны ячэйкай на гэту працу комсамольцы.

Кожны тыдзень сыстэматычна праводзяцца заняткі ў сельска-гаспадарчых гуртках і чырвоных кутках, якія там былі організаваны. Сяляне зацікаўлены працай і кожны раз наведваюць заняткі. Праўда, у некаторых вёсках праца з пачатку ішла тугавата, але з цягам часу пачынае наладжвацца.

Цяпер у зьвязку з пасяўной кампаніяй вылучаны комсамольцы, якія праводзяць на занятках гурткоў бяседы аб насеньні, севазвароце і інш.

Слухач А.—П.

У маі будзе позна...

(Бяроскаўскі сельсавет, Хоцікскі раён, Калінінская акруга).

Пры нашай хаце-чытальні існуе сельска-гаспадарчы гурток, у якім працуе шмат комсамольцаў і беспартыйнай моладзі. Прышла ўжо і вясна, а гурток аб самым важным —аб пасеўнай кампаніі—і ня думае.

Пры Бяроскаўскай школе ёсьць добры агарод. Яго трэба апрацаваць і зрабіць паказальным.

Магчымасьці для гэтага ёсьць, толькі трэба зараз-жа дружна ўзяцца і дзень-другі папрацаваць, бо ў маі будзе позна.

Левікаў Якуб.

Не адстанем.

(Вёска Касьцюкоўка, Гомельскага раёну).

З наступленьнем вясны Касьцюкоўскае машыннае таварыства **«Чырвоны Араты»** адпусьціла сваю сартыроўку насельніцтву для ачысткі насеньня. Ачыстка праводзілася бясплатна.

Зараз прасоўваньню машыны з вёскі ў вёску перашкаджае дрэнная дарога, але калі зусім падсохне—справа пойдзе шпарчэй і мы з ачысткай насеньня не адстанем ад другіх вёсак. **Вяскор.**

Хто ўжо адстае?
Скарыстоўвайце сялянскія машыны!

(Талочынскі раён, Аршаншчына).

Некаторыя сельсаветы і комсамольскія ячэйкі нашага раёну не зьвяртаюць належнай увагі правядзеньню зернаачысьціцельнай кампаніі. **Нова-Сельскі і Славенскі** сельсаветы ўжо адсталі ў гэтай кампаніі ад другіх сельсаветаў.

Еўлехоўская комсамольская ячэйка, ня гледзячы на тое, што яе комсамолец зьяўляецца намесьнікам старшыні сельсавету, ня ведае нават аб часе правядзеньня зернаачысьціцельнай кампаніі ў сваёй вёсцы, і не **вядзе ніякай падрыхтоўчай да гэтага працы.**

Па маючымся весткам, у раёне ачышчана каля 14 000 пудоў зярна.

Значным тормазам у правядзеньні кампаніі зьяўляецца малы лік зернаачысьціцельных машын. Машыны аграпункту, пераходзячы з аднаго сельсавету ў другі—псуюцца.

Але віна сельсаветаў і ячэек у тым, што яны для ачысткі зярна **не скарыстоўваюць уласных сялянскіх машын саўхозаў і с.-г. таварыстваў.**

Міхась Зак.

Маладыя агароднікі.

(Малюнак).

Пятрусь і Алесь—суседзі і таварышы з малепства. Пятрусь запісаўся ў ячэйку, а Алеся бацька ня пушчае: белапалякаў баіцца.

Але і Алеся нельга лічыць не комсамольцам: ён заўсёды з Пятрусём прыходзіць на сходы ячэйкі, сумесна праводзяць комсамольскія вячоркі, разам ідуць на гульню, разам зьвяртаюцца да хаты.

Пятруся і Алеся ў вёсцы часта называюць спарышамі, або блізьнюкамі. Яны да гэтакіх імён прывыклі і калі хто пазове Пятруся ці Алеся імем «блізьнюк», ці «спарыш» дык апошні міжвольна адзываецца.

У сельска-гаспадарчым гуртку—хлопцы найлепшыя слухачы. Як прыедзе аграном, дык адстаць ад яго ня могуць: усё распытваюць пра пшаніцу, сады, агароду, капусту, моркаву, рэпу і г. д.

За гумнамі бацькоў Пятруся і Алеся ёсьць кавалак зямлі, які не адгароджан плотам, а аддзяляецца толькі ўмежкам.

На гэтым кавалку Матруна і Параска —мацеркі хлапцоў—заўсёды садзілі капусту. Мясцовасьць і так высокая, а яшчэ як паробяць грады—дык утворацца сапраўдныя ўзгоркі. Капуста не пасьпее завязацца ў галоўкі, як лісткі жаўцеюць, нападаюць вусьні і к восені на градох застаецца не капуста, а капуснае ражнеўе.

Пазлуюць Матруна з Параскай на свае дрэнныя агароды і выпраўляюць мужыкоў да татар у мястэчках купляць капусту.

* * *

Гуляючы аднаго разу па прыгуменьні, хлопцы сустрэлі агронома, які зьвяртаўся ў раён. Папрасілі заглянуць на гарод і пацікавіцца ў чым справа.

Паглядзеўшы на мясцовасьць, агроном проста сказаў: зямля вельмі добрая, але крыху высакаватая мясцовасьць. У далейшым ня трэба рабіць град, а садзіць у загон.

* * *

Вясною хлопцы запрэглі ў плуг пару коняй, узаралі ўсё загуменьне ў адзін загон, перад гэтым добра ўгнаілі, а пасьля ворыва паскародзілі.

Як зямля перасохла, Пятрусь з Алесем узялі плужок, што абганяюць бульбу, прагналіся ім раз удоўж, а потым упоперак. Атрымаліся квадратовыя ямачкі, ў якія хлопцы і пасадзілі расаду, што дасталі ў расадніку агрономічнага пункту.

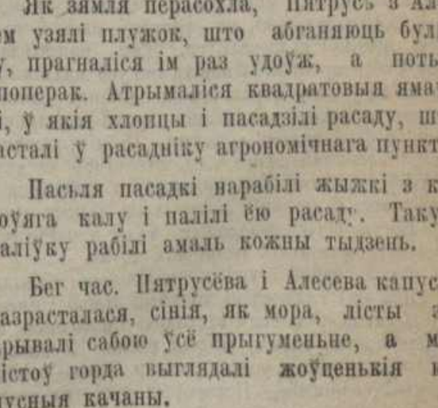

Пасьля пасадкі нарабілі жыжкі з кароўяга калу і палілі ёю расаду. Такую паліўку рабілі амаль кожны тыдзень.

Бег час. Пятрусёва і Алесева капуста разрасталася, сінія, як мора, лісты закрывалі сабою ўсё прыгуменьне, а між лістоў горда выглядалі жоўценькія капусныя качаны.

Гарошын.

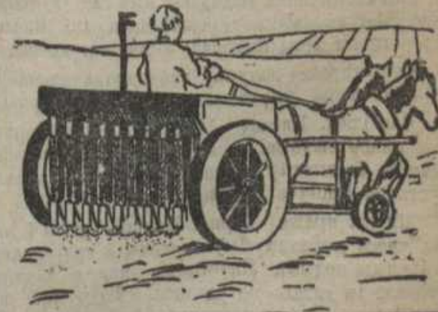

Вучымся адпачываць каб лепш працаваць.

У дапамогу масавай рабоце.

Перагружанага пад суд.

Узор.

Прыкладны абвінаваўчы акт.

Тав. Жук, сябра ячэйкі ЛКСМБ за-ду »Чырвоны Хімік» абвінавачваецца ў ім, што маючы 10 абавязкаў на клюб-й, комсамольскай і профсаюзнай рабоце менавіта: 1) сябра бюро ячэйкі, 2) тэх-ны сакратар ячэйкі, 3) сябра камісіі шэфству над вёскай, 4) сябра камі- па шэфству над флётам, 5) рэдактар сьценнай газэты ячэйкі, 6) рэдактар сьценнай газэты клюбу, 7) староста ывой часопісі ў клюбе, 8) сябра рэдко-гіі жывой часопісі, 9) профкор вылу-ны заводзкім камітэтам, 10) наведвае курсы пры РК.

Куды ісьці.

1. З-за перагружанасьці абавязкамі спраўляецца ні з воднаю з іх.
2. Ня ўмее разьмяркаваць свайго ча-.
3. Ня чытае кніг і газэт.
4. Не займаецца самаадукацыяй.
5. Не прыцягвае да працы радавых сброў ячэйкі.
6. Не беражэ свайго здароў'я.
7. Дрэнна працуе на вытворчасьці.
8. Не займаецца фізкультурай.

II. Допыт вінавайцы.

Прызнае, што з-за вялікага ліку аба-язкаў не спраўляецца з імі. Тлумачыць та непадрыхтаванасьцю нізавых хлап-оў. Не прыцягвае іх да працы, бо ба-ца страціць аўторытэт, калі ўсе будуць рацаваць, як ён, і акрамя таго лічыць то сам зробіць усё лепш за другіх. Ня ытае не займаецца самаадукацыяй, бо хапае часу. Разьмяркаваць час ня мо- таму, што часта адна праца супадае другою, альбо прыходзіцца кідаць пра-, ня скончыўшы яе, каб узяцца за ругую, больш тэрміновую.

(Пажадана ўзяць не адцягнены тып, а працунага актывісту сваёй ячэйкі).

III. Допыт сьведак.

1. Сябра бюро ячэйкі (па п. 1 і 2 бін. акту).
2. Сябры розных камісій (таксама і 5-му).
3. Хлапец, які прасіў у абвінавач-емага працу, і ў якой ён яму адмо-ў.
4. Сябра гуртку (вінавайца часта зьніцца, прапускае заняткі).
5. Сябра завкому (па п. 1 і 2).
6. Бібліотэкар па п. п. 3-4).
7. Брат (ня сьпіць, нерэгулярна есьць, хаце не чытае і не займаецца) па п. п. 3, 4 і 6).
8. Майстар (прагульвае, дрэнна пра-уе) (п. 7).
9. Сябра гуртку фізкультуры (па 8).

Усе сьведкі выказваюцца на аснове праўдных вестак, якія трэба выявіць ым, хто наладжвае суд. Калі да таго-ж та факты, вядомыя ўсёй ячэйцы, дык уд яшчэ больш зацікавіць прысутных.

Неабходна выпусьціць шэраг комічных ьведак.

1. Хлапец, які просіць хутчэй дапы-аць, увесь час сьпяшаецца, бо ў яго за-аз 2 паседжаньні.
2. Хлапец, які лічыць, шта «работа урня любіць», таму ён сам не жадае рацаваць.

Можна разыграць нумар з «партфелем актывіста». Вінавайца, жадаючы паказаць які небудзь дакумант, пачынае шукаць у сваім тоўстым партфэлі. Вытасківае графін, званок і г. д., якія небудзь рэчы: стары бот, галёшу, аб находжаньні якіх у яго партфэлі і ён сам ня ведаў.

Як доказ, паказваецца на вялікім аркушы паперы расьпісаньне дню актывіста.

IV. Экспэрты

Доктар (паказвае што здароў'е моладзі дрэннае. Факты і лічбы аб здароў'і моладзі).

Партыец (моладзь ня чытае, самасьвета ў загоне, будаваць соцыялізм можна толькі падкаваўшыся тэорытычнымі ведамі, не вывучаючы марксызму і ленінізму моладзь практычна ня здолее працаваць пасьля пераходу ў партыю).

V. Абвінавайца і абаронца

(Абудовы гаворуць на аснове фактаў допыту сьведак і экспэртаў).

VI. Прыкладны прыгавар

1. Вінавайцу разгрузіць, пакінуўшы адзін—два абавязкі.
2. Разьмяркаваць яго абавязкі сярод радавых хлапцоў.
3. Абавязак вінавайцы дапамагчы комсамольцам у новай для іх працы.
4. Прапанаваць чытаць і займацца ня менш 1-2 гадзін у дзень.
5. Вывучыць асновы ленінізму рэкомэндуючы наступную літаратуру (сьпісь кніг выпрацаваць самым).
6. Складай расклад дню.
7. Сур'ёзна адносіцца да вытворчасьці.
8. Зьвярнуць асаблівую ўвагу на карысны адпачынак.
9. Пачаць займацца фізкультурай.

Лічучы гэтае зьявішча не адзіным, а наказным для ўсяго нашага актыву, суд прапануе бюро ячэйкі перагледзець нагрузку комсамольцаў і раўналегла разьмяркаваць абавязкі сярод усіх сяброў ячэйкі.

Як падрыхтаваць суд над перагружаным комсамольцам

1. Паколькі суд будзе цікавы толькі тады, калі прысутныя будуць ведаць таго, каго судзяць—вылучаныя на правядзеньне суду павінны знайсьці сябра сваёй ячэйкі альбо юнсэкцыі, які мае ня менш 5-6 абавязкаў.
2. Пасьля гэтага можна намеціць з найбольш сільных сяброў ячэйкі старшыню суду, абаронцу, абвінавайцу (пажадана, каб яны былі знаёмы з працай вінавайцы).
3. Разам з апошнімі выявіць шэраг фактаў, якія паказвалі-б на ненармальны ўплыў перагрузкі на працу вінавайцы.
4. На аснове гэтых фактаў зрэдагаваць абвінавальны акт.
5. Падабраць шэраг хлапцоў—сьведак, разьмеркаваць сярод іх асобныя факты, якія выявіліся раней, азнаёміць іх з абвінавальным актам і, пажадана, са ўсёй справай наогул. Сьведкі павінны быць па ўсіх пунктах абвінавальнага акту.
6. Запрасіць экспэртаў-доктара і партыйца.
7. Падрыхтаваць некалькі комічных нумароў-сьведак «портфель» і г. д.
8. Разам з абвінавайцай і абаронцай выпрацаваць тэзісы іх прамоў.
9. Вызначыць сакратара, сяброў і комэндата суду.
10. Скласьці прыкладны прыгавар.
11. Падрыхтаваць усе неабходныя тэхнічныя прылады для правядзеньня суду: партфэль, неразрэзаную кніжку, званочак і г. д.
12. Умовіцца з абвінавайцай, абаронцай і старшынёю суду, яго сябрамі і сакратаром аб рэглямэнце, зацяжнасьці прамоў, парадку допыту сьведак, вызаве сьведак з прысутных.

„Спортжарты“

Дзеля правядзеньня спорт-сьмеху выкарыстоўваецца гурток фізкультуры, у колькасьці 18-20 чал.

Праводзіцца так: увесь гурток падзяляецца на дзьве групы, паміж якімі і адбываюцца спаборніцтвы.

Правесьці можна наступнае:

1. Бег у мяшкох

Падрыхтоўваюць некалькі мяшкоў, у якія залазяць хлапцы, ля поясу гэтыя мяшкі завязваюцца рамнём альбо вяроўкай, па сыгналу хлапцы бягуць, дабягаюць да азначанага месца і, зьвярнуўшыся назад, перадаюць першаму хлапцу, які ўжо адзеты ў мяшок, якую небудзь рэч-хустку, сьцяг і інш. сам-жа становіцца ў задзе. Тыя хлапцы, якія хутчэй прабягуць, лічуцца пераможцамі.

2. Бег з кружкамі

У кружкі наліваецца вада, маршрут прабегу застаецца той-жа, перадавацца з рук у рукі будзе кружка. Пераможцамі будуць тыя, хто хутчэй прабяжыць і ў каго больш застанецца вады.

4. Бег на чацьвярні

Выйграюць тыя, хто прыбяжыць першым.

Рыхтуйцеся да сьвята друку!

Пачынаючы з 5-га мая—праводзіцца двухтыднёвік друку

Ячэйкі, райкомы, акругкомы—за работу!

Насьценныя газэты.

Як будаваць нумар, прысьвечаны „Дню друку“.

Няма патрэбнасьці ў нумары насьценгазэты, прысьвечаным «Дню друку», даваць агульныя артыкулы аб значэньні друку, аб яе гісторыі і інш. Лепш абмежавацца некалькімі яскравымі лёзунгамі і вытрымкамі з прамоў правадыроў аб ролі і політычных задачах нашага друку. Увесь асноўны матар'ял насьценгазэты павінен быць прысьвечаны выяўленьню ролі данай насьценнай газэты на прадпрыемстве, ва ўстанове ці ў вёсцы.

Прыкладны плян нумару рысуецца ў наступным выглядзе:

1. Лёзунгі і кароткія вытрымкі аб друку і рабселькораўскім руху, а таксама лёзунгі, якія вызначаюць асноўныя заданьні насьценгазэты.

2. Перадавіца на тэму «Што дала і дае насьценгазэта». Лепш за ўсё сабраць шэраг допісаў розных аўтараў, у якіх характарызуецца праца насьценгазэты з розных бакоў: напрыклад: а) насьценгазэта выкрывае недахопы і аздараўляе працу, б) насьценгазэта выхоўвае грамадзкіх працаўнікоў, в) насьценгазэта падрыхтоўвае новыя кадры рабселькораў, г) насьценгазэта змагаецца з цёмнымі бакамі быту і г. д. Гэтыя кароткія допісы павінны быць ілюстраваны фактамі з дзейнасьці насьценгазэты. Прысьвечаная гэтым допісам перадавая павінна згуртоўваць і абагульняць прыклады, прыведзеныя ў допісах, а не насіць адцягнутага характару.

3. Гісторыя данай насьценнай газэты. Тут таксама можа быць дадзены замест аднаго артыкулу шэраг дробных допісаў, успамінаў і малюнкаў, ілюструючых розныя этапы жыцьця насьценгазэты. Допісы па форме і стылю павінны быць надзвычайна разнастайнымі: гумарыстычныя апісаньні, частушкі, дыялёгі і інш.

—Што азначае пустое месца?
—Прашу упаўнаважанага па друку...

4. Што зроблена па допісах—паведамленьне рэдколегіі аб выніку дзейнасьці допісаў: колькі было выкрываючых допісаў (за год, за ўвесь час існаваньня—па жаданьню), колькі расьледавана, колькі пацьвердзілася, якія захады ўжыты. Гэты матар'ял таксама можа быць ажыўлены малюнкамі, дыяграмамі, карыкатурамі.

5. Што робіць гурток рабкораў (селькораў)—кароткі артыкульчык аб зьмесьце працы гуртка і сэнсе гэтай працы.

6. Там, дзе ёсьць ці былі рабселькоры, якія падлягалі прасьледваньням, трэба ўспомніць іх у насьценгазэце, зьмясьціць іх портрэты з жыцьцёпісамі ці допісамі аб тым, што імі зроблена і за што яны пастрадалі.

7. Заключэньне: выявіць ролю насьценгазэты як організатара мас і падкрэсьліць важнасьць далейшага пашырэньня ўдзельнікаў у працы насьценгазэты.

„Помнік“

тым райкомам, якія кепска кіруюць насьценгазэтамі.

Трэба рабіць справаздачы

Плян дакладу аб працы рэдколегіі насьценнай газэты.

«Дзень друку» павінен быць выкарыстан для шырокага азнаямленьня рабочых і сялян з роляй і задачамі насьценнай газэты, для популярызацыі самой ідэі насьценгазэты.

Трэба дамагчыся таго, каб у кожным прадпрыемстве, установе і асабліва ў вёсцы, дзе ёсьць насьценгазэта, быў пастаўлен на агульным сходзе рабочых і служачых ці сялян даклад рэдколегіі аб яе працы. Даклад павінен улучыць больш усяго ўвагі грамадзкай ролі насьценгазэты і менш усяго трэба адводзіць месца тэхнічным і організацыйным пытаньням (якую паперу бралі, чым клеілі, як разь бралі інструкцыі). Трэба падкрэсьліць, што зроблена пры дапамозе насьценгазэты, што яна дае і г. д. У дакладзе трэба ў агульных рысах высьвятліць наступныя моманты:

1) Коратка расказаць гісторыю насьценгазэты (калі організавалася, як адносіліся рабочыя, сяляне, служачыя да першага нумару, якія этапы праводзіла насьценгазэта, якія падзеі былі ў яе жыцьці—нападкі, перарывы ў выхадзе, прычыны гэтага).

2) Расказаць дасягненьні насьценгазэты: пералічыць выкрыцьці, па якім прыняты захады, прапановы насьценгазэты, правядзеныя ў жыцьцё, кампаніі, праведзеныя насьценгазэтай (за шматпольле, за рацыяналізацыю, супроць п'янства, хуліганства і інш.).

3) Ахарактарызаваць сучаснае становішча насьценгазэты і гуртка: колькасьць пішучых і знаходзячыхся ў гуртку, колькасьць і рост допісаў у кожным нумары, адносіны насельніцтва да газэты (прывесьці факты), зьмест працы гуртка рабкораў (сялькораў).

4) Узаемаадносіны рэдколегій з ячэйкамі КП(б)Б і ЛКСМБ, з профсаюзам, з адміністрацыяй.

5) Недахопы працы: расказаць хібы ў працы гуртка і насьценгазэты і растлумачыць, ад чаго яны бываюць і як можна іх выправіць,

6) Задачы, стаячыя перад насьценнай газэтай. Задачы трэба вызначаць, улічаючы, з аднаго боку, агульныя задачы друку, выцякаючыя з політычных лёзунгаў партыі і савецкай улады (зьніжэньне цэн, рацыяналізацыя, экономія і інш.), і з другога—мясцовыя конкрэтныя задачы.

7. Аддзел «Чытач аб насьценгазэце» трэба скласьці найбольш жыва, заранёй падрыхтаваўшы яго: сабраць запраўдныя водгукі магчыма большага ліку чытачоў у выглядзе допісаў, анкет, інтэрв'ю і г. д.

8. «Нашы бліжэйшыя задачы»—конкрэтныя задачы, стаячыя перад насьценгазэтай і гуртком.

9. Колькі газэт і часопісаў чытаюць у нас. Прывесьці данныя аб тым, якая і ў якой колькасьці літаратура чытаецца на прадпрыемстве, у вёсцы. Вылічыць які процант выпісваючых газэту на агульны лік рабочых прадпрыемства ці сялян вёскі. Выкарыстаць гэтыя даныя для агітацыі за лепшую выпіску газэт

Кніжныя кірмашы і рынкі

Праяўляйце ініцыятыву!

У мэтах больш шырокага распаўсюджваньня кніг сярод насельніцтва мэтазгодна прывурочыць да «Дню друку» організацыю кніжных кірмашоў і рынкаў.

Кірмаш павінен быць організаваны па прынцыпу распаўсюджваньня на сапраўды ільготных умовах (пры максымальнай скідцы, масавай популярнай літаратуры). Пры гэтым неабходна забясьпечыць кантроль політасьветорганаў і устаноў над кнігамі, прызначанымі да продажу на кірмашох, недапушчаючы да распаўсюджваньня выданьняў устарэйшых, страціўшыя сваё значэньне і не прадстаўляючых каштоўнасьці для шырокіх масаў. Кірмашы і рынкі павінны быць сродкам прасоўваньня ў масы добраякаснай, политычна-мастацкай і культурна каштоўнай кнігі, а не старых, якія залежаліся на складах запасаў.

Ініцыятывы і організацыйнае кіраўніцтва ў наладжваньні кніжных кірмашоў і рынкаў як у гарадох, так і ў вёсках павінны ўзяць на сябе політасьветорганы і політасьветустановы, якія павінны дзейнічаць узгоднена з выдавецтвамі, кнігагандлюючымі ўстановамі, коопэрацыяй і інш.

На рынках пажадана організацыя кніжных лётарэй, пастаноўка інсцэніровак і наладжваньня мітынгаў, прысьвечаных «Дню друку».

Некаторыя райкомы замест конкрэтнага кіраўніцтва... зьбіраюць анкетныя весткі аб насьценгазэтах..

Як праводзіць конфэрэнцыі чытачоў?

Для пасьпешнасьці працы конфэрэнцый чытачоў неабходна ўлічыць наступныя моманты: 1) маштаб працы і склад конфэрэнцыі, 2) парадак дню і 3) характар правядзеньня яе.

Вопыт паказвае, што найбольш жыва і пладавіта праходзяць конфэрэнцыі невялікага маштабу, ахопліваючыя аднастайную, жывучую аднолькавымі інтарэсамі аўдыторыю, напрыклад, конфэрэнцыя чытачоў данага прадпрыемства, цэха, установы, профсаюзу. Агульна-гарадзкія конфэрэнцыі, конфэрэнцыі вялікіх раёнаў і г. д. Нярэдка пераварачваюцца ва ўрачыстыя пасяджэньні з вельмі малой актыўнасьцю аўдыторыі, гэта здараецца ад разнашэрснасьці аўдыторыі і сарамлівасьці радавіка-чытача выступаць на вялікім сходзе. Акрамя таго, думка выпадковай, зьмешанай аўдыторыі значна менш цікава для газэты, чым думка чыста рабочай ці сялянскай аўдыторыі.

Звычайна абвесткай дню конфэрэнцыі чытачоў служаць даклад рэдакцыі аб сваёй працы і спрэчкі па дакладу.

Для палягчэньня працы неабходна дакладам прыдаваць найбольш чоткі, конкрэтны характар, высоўваючы ў іх толькі тыя пытаньні, да абгаварваньня якіх мэтазгодна прыцягнуць масу чытачоў, і адзначаючы другарадныя ў даным сэнсе моманту (напрыклад, тэхніка рэдакцыйнай працы). Найбольш зручна ставіць на абгаварваньне конфэрэнцыі ня ўсю працу газэты, а толькі адну вызначаную частку яе, напрыклад, пастаноўка ў газэце аддзелу рабочага жыцьця, інформацыі, хронікі, агрономічнага аддзелу, высьвятленьне якога небудзь вызначанага пытаньня — вытворчасьці, быту, тэатру, мэтодаў ажыўленьня газэты, мовы газэты і г. д.

Вядома, у парадак дню конфэрэнцыі могуць быць пастаўлены і пытаньні, якія ня маюць непасрэднага датычэньня да рэдакцыйнай працы, але па якіх газэце неабходна ведаць думку радавых чытачоў ці фактычнае становішча справы, напрыклад, аб зьніжэньні розьнічных цэн, аб працы коопэрацыі і г. д. — пад кутом высьвятленьня гэтых пытаньняў у друку.

Што датычыцца характару правядзеньня конфэрэнцый, дык асноўным тут зьяўляецца перамога пасыўнасьці аўдыторыі і расплывучатага, неорганізаванага характару спрэчак. Трэба папярэдзіць рэдакцыі ад такіх мэтодаў стварэньня актыўнасьці і організаванасьці конфэрэнцыі, як прыцягненьне на яе адных толькі рабселькораў. Чытацельскія конфэрэнцыі якраз тым і каштоўны, што ставяць рэдакцыю тварам да твару з новымі, яшчэ нязьвязанымі з рэдакцыяй чытацельскімі пластамі. Удзел у іх рабселькораў трэба разглядаць толькі як удзел актыўнага асяродку ўнутры конфэрэнцыі. Для выпрацоўкі правільнага падыходу да аўдыторыі, організацыі спрэчак і г. д. рэкомэндуецца ўлічыць вопыт беспартыйных рабочых і сялянскіх конфэрэнцый.

Неабходна даручыць правядзеньне конфэрэнцыі вопытным у масавай працы політычна падрыхтаваным работнікам, здольным забясьпечыць правядзеньне правільнай політычнай лініі.

Праводзіць конфэрэнцыі сваіх чытачоў можа кожная газэта ў любым раёне, пры чым правядзеньне конфэрэнцыі трэба ўзгодніць з мясцовымі партыйнымі органамі і прыцягваць да ўдзелу ў організацыі і мясцовыя політасьвет—і культорганізацыі (політасьветы і культаддзелы саюзаў і рабкораўскія організацыі ў горадзе, райполітасьветы, хаты-чытальні, ячэйкі ЛКСМБ і селькораўскія гурткі ў вёсцы).

ЯК ПАСТУПІЦЬ ВУЧЫЦЦА.

Ведай правілы прыёму ў навучальныя ўстановы БССР.

(Пачатак глядзі ў мінулым нумары).

Прыём у вышэйшыя навучальныя ўстановы.

У 1927-28 годзе **адбудзецца прыём ва ўсе вышэйшыя навучальныя ўстановы БССР.**

Для правядзеньня прыёму ў кожнай ВНУ **організуюцца прыймовыя камісіі.**

У лік студэнтаў ВНУ **прымаюцца асобы не маладзей 17 гадоў.**

Кожны, жадаючы паступіць на які небудзь факультэт ВНУ, падае аб гэтым заяву, да якой далучаюцца **дакуманты аб ўзросьце, адносінах да вайсковай павіннасьці, аб асьвеце, соцыяльным становішчы, становішчы здароўя і анкета, завераная адпаведнымі партыйнымі савецкімі ці профэсыйнымі організацыямі.**

Прыём заяў праводзіцца канцэлярыямі ВНУ **ад 1-га ліпеня па 10-га жніўня.**

Іспытам пры паступленьні ў БДУ падлягаюць усе асобы, скончыўшыя агульна-адукацыйныя курсы, сямігодкі і г. д., па наступных прадметах:

Мэтэматыцы, грамадазнаўству, фізыцы, прыродазнаўству, літаратуры і роднай мове.

Выключэньне робіцца толькі для скончыўшых рабфакі, якія прымаюцца ў ВНУ бяз іспытаў.

Усе падаўшыя заявы аб паступленьні у БДУ **абавязкова павінны прайсьці мэдыцынскі агляд.**

Іспыты адбываюцца з 15-га па 25-е жніўня.

Як і ў мінулым годзе, асобы, скончыўшыя тэхнікум, пасьля двухгадовага практычнага стажу прымаюцца на першы курс ВНУ бяз іспытаў.

Выключэньне складаюць асобы, скончыўшыя чатырохгадовыя пэдтэхнікумы, якія пасьля двухгадовага практычнага стажу прымаюцца бяз іспытаў на другі курс пэдфаку.

Пачатак заняткаў ва ўсіх ВНУ БССР—1-га верасьня.

Прыяжджаючыя з вёсак дзеля паступленьня ў ВНУ будуць забясьпечаны інтэрнатам.

Пастановы прыймовых камісій зацьверджаныя праўленьнем БДУ лічацца канчатковымі і ніякім абжалаваньням не падлягаюць.

На рабочыя факультэты.

Сёлета адбудзецца **прыём на ўсе рабфакі БССР**, апроч Аршанскага.

Пры кожным рабфаку ўтвараецца прымовая камісія ў складзе: дэкана, прадстаўнікоў партыйных, комсамольскіх і профэсыйных організацый.

Паступаючыя на рабфак падаюць аб гэтым заяву з даручэньнем дакумантаў, пералічаных намі вышэй у правілах прыёму ў ВНУ.

Прыём заяў праводзіцца **з 1-га ліпеня па 10-е жніўня.** Разгляд заяў і іспыты—15-25 **жніўня.**

На рабочыя факультэты прымаюцца асобы ад 17 да 28 гадоў, належачыя па свайму соцыяльнаму становішчу да рабочых і сялян, папрацаваўшыя па найму, альбо ў сельскай гаспадарцы, ня менш трох гадоў.

Аб ведах, якія патрэбна мець дзеля паступленьня на рабфак і парадку камандыраваньня, пісаліся ў мінулым нумары **«Чырвонай Зьмены».**

У тэхнікумы і профшколы.

Прыём у тэхнікумы і профшколы усіх тыпаў праводзіцца прымовымі камісіямі, якія організуюцца пры паказаных вучэбных установах.

Дзеля паступленьня ў тэхнікум ці профшколу трэба падаць аб гэтым заяву з далучэньнем дакумантаў аб ўзросьце, соцыяльным стане, здароўі, адукацыі і г. д.

Узрост паступаючых у тэхнікумы павінен быць ня ніжэй 14 і ня вышэй 25 гадоў, у профшколы—ня ніжэй 14 і ня вышэй 17 гадоў,

Заявы прымаюцца паміж 1 і 15 жніўня.

Пачатак заняткаў 1-га верасьня.

Настановы прымовых камісій тэхнікумаў і профтэхшкол лічацца канчатковымі і не падлягаюць ніякім абжалаваньням.

Аб аб'ёме ведаў, патрэбных дзеля паступленьня ў тэхнікумы і профтэхшколы, чытайце ў папярэднім нумары «Чырвонай Зьмены».

Не спазьніцеся!

Да 1-га мая павінны быць унесены грошы

Яшчэ раз друкуем сьпіс залічаных на экскурсыю

Грошы павінны ўнесьці як экскурсанты, так і кандыдаты да іх

Менская акруга

Аніщук Г. А.; Аронкер А. А.; Бэрнштэйн Ш.; Барашка Н М.; Брукер; Браўдэ Р. З; Бычкоўскі П. А.; Васілеўскі Х. Ш.; Вальковіч Ф.; Вальфсон А. Э.; Вайсман Х. М.; Гурвіч Н. Н.; Гапэнка Ц.; Грыб В.; Гаруновіч М. А.; Грышэвіч Т. Т.; Гуманаў Б. Б.; Давідовіч С. Е.; Жардзецкі М. П.; Затуранская Ш. Т.; Ізакаў; Ізакава Б. І.; Іофэс; Іваноўская; Каждан Я. І.; Канонік Х Я.; Кульбак І. Ш.; Каган Х. М.; Куляшова М. А.; Кац М. А.; Катлоў Д. М.; Кепневіч С. А.; Костка А. У; Каплан С. І.; Майзэльс Г. Б.; Муяровіч Х.; Маршак С. Д.; Меер Х. Л.; Манусевіч І. Э.; Мікуліеская Ф.; Маклуш С. Ф.; Матусевіч Я. Я.; Мэроеаў В. С.; Олікер Л. Е.; Озерпова Е. Б.; Перэльман Б. І.; Плоткін А. І.; Рашрэй Р. А.; Рычык К. Л.; Сагаловіч Н. І. Сапожнікова; Сіпяк А. В.; Тарановіч С.; Татаржыцкі С. М.; Фішкін І.; Філіповіч В. І.; Фрыдман А. С.; Шэмет І. І.; Шпэндэль Х. С.; Шыркавец Н. М.; Шэйман Ш. Ш.; Эйдзінаў Б.; Якшчук М. Х. Барашка Н. М., Капілаў Д. Н., Літвіна Ш. Б. Лавідус Б. І.

Барысаўская акруга

Астапковіч М. П.; Буцько М.; Балабудкін С.; Галай В. І.; Трайфэр С.; Дайнэка Д. М.; Дрыпач Д.; Драздоў Р.; Жолцік; Жданаў Р.; Зайдэнбург Г.; Захараў А.; Завіленскі В. Г.; Клябанаў Б. Я.; Клябанаў Б. Я.; Клябанава Ц.; Казлоўскі А.; Каплан Я.; Кліноўскі Л.; Калімэрчік; Курачкін А.; Казлоўскі.; Лібэрман Я.; Лізавіцкая М.; Лопаронак Т.; Левін М.; Марковіч; Міндлін Л.; Манкевіч А.; Плаўнік М.; Піхасік Д. Л.; Рубінштайн А. Д.; Рубінчык Я. І.; Страдзе; Сацэвіч Т. А.; Спеткевіч Л. Л.; Таўгэр Ф. Л.; Хацкер А.; Чэрнік З., Цэйтлін І., Штатаў Н.

Віцебская акруга

Абрамэнка, Альбэрт Р. І., Булан І. П., Бабаедаў Д. І., Вайтушка І. І., Гусакоў А. І., Дзьмітрыеў К. Г., Жураў Ф. А., Казлоў М. Я., Курган І. М., Матвееў М. Н., Моін, Пушкіна, Рашатнёў, Раманаў, Рапапорт С. В., Собалёў М. Е., Салектар С. Е., Станкевіч А. Б., Сьмірноў Я., Таўбе М. Я., Флейшэр Г. І., Шэрман І. Ш., Шалкоўскі І. В., Шпонаў А. Г., Шуганава А. Д.

Аршанская акруга

Зак. М. Д., Лушчык П. А., Шаўцоў С. Я.

Слуцкая акруга

Барэдка П. Б., Верамёў В. М., Длугашэўскі К. Н., Дудка А., Жылка Я. М., Зарубайка І., Ізомскі М. М., Клімовіч А. В., Кецлік В. С., Кругленскі Я. Міхайловіч В. І., Салавейчык П. Р., Шпілеўскі Л. П., Яцкоўскі А.

Калінінская акруга

Барысаў Т. С., Гуцько А. А., Дземянкоў С. І., Казлоў С. І., Карпінека І. М., Паўлючэнка А. А., Чыжоў А., Шашковіч М. С., Валкан Н. З.

Мазырская акруга

Будовіч М. М., Віленскі А., Левін І. Л., Хадзькоў П., Чайко Ю. А., Шаруба І., Эпштэйн В. І.

Рэчыцкая акруга

Архіпаў А. В. Гутман З. І., Кавалеўскі Л. П., Круговой В. Н., Прызван І. О., Шапавалоў В., Шыманец В. Н., Шылейка В. І., Шаркала С. І., Яновіч Н. І.

Гомельская акруга

Дрыц М. Б., Кавалеў О., Прахін Б. А., Рохлін М. З., Рыжакоў М. І., Шаунгіна Р.

Магілеўская акруга

Баліноўская, Боград Г. М., Гінзбург Р. Б., Дэркач П. А., Ермолекка Д. А., Жук С. Ф., Зыкава О. С., Ка... шына В. В., Лабунскі П. І., Медзьведскі А. І., Пэўзн... Г. К., Пінскі С. М., Ткачоў К. С., Узылеўскі Ф. М., Ч... рэўхін, Цэдрык А. С., Шмуляўцоў Я. Н.

Бабруйская акруга

Адахоўскі С. С., Якуткін М. Х.

Сьпіс кандыдатаў

Капілевіч І. (Менск). Окунь З. М. (Менск). Краўчы... Ю. З. (Слуцк). Рубінштэйн І. Л. (Менск). Нікалайчыка В. І (Менск). Сарачынскі В. І. (Менск). Вульф С. (Б. Менск). Лямпорт П. Б. (Менск). Каган І. Б. (Менск). Кепневіч С. А. (Менск). Цемяк Х. Ф. (Менск). Фінкел Г. Н. (Менск). Волкаў Л. Р. (Барысаў). Губінскі А. А. (Менск). Саро... кін І. Ю. (Орша). Швідзенка Н. М. (Бабруйск). Савано... віч А. Х. (Бабруйск). Кліпцан С. М. (Менск). Кантаров... Л. А. (Слуцк). Эпштэйн А. Ш. (Мазыр). Міраповіч М. А. (Барысаў). Грапштэйн Х. М. (Слуцк) Дзьмітрынок ... (Менск). Дэкар М. (Орша). Гайдэнбрык М. Г. (Менск). Саўчэнка М. Л. (Калінінск). Васько Р. П. (Барысаў). Эткіна П. Г. (Менск). Некрашэвіч А. С. (Бабруйск). Рубіновіч Я. Г. (Менск). Эпштэйн С. С. (Менск). Галянск... А. (Слуцк). Мятліцкі Ю. Ш (Менск). Максімовіч В. ... (Менск). Мятліцкі І. (Менск). Матлін І. (Менск). Берм... А. Е. (Менск). Мрочак А. Я. (Барысаў). Разумоўскі П. ... (Мазыр). Максімовіч В. К. (Менск). Караліпскі І. ... (Рэчыца). Кунец (Менск). Горавой Л. І. (Менск). Кажд... І. Б. (Менск).

Экскурсыйная камісія.

У сераду, 27-га красавіка, а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні клюбу КІМ адбудзецца

нарада актыву вытворчых ячэек,

якая не адбылася 21-га красавіка. На нарадзе будуць зроблены даклады ячэек заводу «Энэргія», МШБ МББ, заводу «Дрэваапрацоўшчык», а таксама аб пастанове ЦК УсеКП па рацыяналізацыі вытворчасьці і ўдзелу у гэтай працы комсамольцаў. 3-м пунктам парадку дню—інформацыя аб усебеларускім конкурсе вытворчых ячэек.

На нараду павінны зьявіцца ўсе члены і кандыдаты бюро ячэек, прадстаўнікі ў фабкомы, і прадстаўнікі моладзі ў ЦП саюзаў.

Сярод пісьменьнікаў.

Новыя кнігі.

Падрыхтаваны да друку наступныя кнігі: **П. Глебка** „Шляхі асьнежаныя" (поэма); **М. Касьпяровіч** „Узоры" (зборнік па поэтыцы); **С. Фамін** „Балота" (поэма).

Гэтымі днямі выходзяць з друку: зборнік п'ес **В. Сташэўскага**, зборнік вершаў **П. Труса** „Ветры буйныя", зборнік вершаў **Н. Чарнушэвіча** „Даіва".

Маладнякоўская конфэрэнцыя.

У сярэдніх лічбах мая маркуецца склікаць усебеларускай конфэрэнцыі „Маладняка".

У дапамогу літгуртком.

ЦБ „**Маладняка**" разаслала па акруговых філіях, і акругкомах ЛКСМБ брашуру „Літаратурны гурток пры „Маладняку". Гэта брашура будзе служыць асноўным падручнікам у працы літаратурных гурткоў.

Каго не рэгіструюць юнсэкцыіБіржПрацы?

Наркампрацы зацьвердзіў новыя правілы прыёму беспрацоўных падросткаў на вучот юнсэкцыям Бірж Працы.

Згодна гэтых правіл, юнсэкцыі павінны прымаць на вучот **толькі дзяцей рабочых і служачых, а таксама бяспрытульных.** Дзеці-ж астатніх соцыяльных катэгорый — гандляроў, прыватных гаспадароў і г. д.—на вучот юнсэкцый **прымацца ня будуць.**

Гэтыя правілы ўжо ўведзены ва ўсіх юнсэкцыях Бірж Працы БССР.

Неапублікаваная кніга Ільліча.

Беларускі музэй Рэволюцыі атрымаў ад гіспарту ЦК УсеКП партыю цікавай літаратуры, сярод якой маецца выдадзеная ў падпольлі кніга Уладзіміра Ільліча Леніна „К студенчеству". Кніга надрукавана на гэктографе, і ўяўляе сабой буйную гістарычную каштоўнасьць.

Ведай свой край.

у ЦБ краязнаўства.

25-га красавіка ў Менску склікаецца **агульна-гарадзкая конфэрэнцыя студэнтаў—краязнаўцаў.**

З наступнага бюджэтнага году Цэнтральнае Бюро Краязнаўства, якое было дагэтуль падпарадкавана Інбелкульту, **вылучаецца ў самастойную ўстанову.**

У бліжэйшым часе выходзіць з друку **зборнік прац 2-га усебеларускага краязнаўчага зьезду.**

ЦБК прапанавала ўсім раённым краязнаўчым таварыствам правесьці ў **маі конфэрэнцыі вучняў краязнаўцаў.**

Сёлета ЦБК організуе **шэраг навуковых экспэдыцый у розныя раёны Беларусі** з мэтаю іх усебаковага вывучэньня.

Якая лепшая?

Выстаўка-конкурс насьценгазэт.

7-га мая ў клюбе імя Карла Маркса адчыняецца агульна-грамадзкая выстаўка рабочых, вайсковых, студэнцкіх, комсамольскіх, клюбных і школьных насьценгазэт.

Выстаўка працягнецца каля 2 тыдняў, пасьля чаго будзе наладжан конкурс з прэміямі на лепшую насьценгазэту.

ВЯЛІКОДНЫЯ ЗВАНЫ...

У веруючых—сьвята. У прыбраных абывацельскіх кватэрах на сталох ляжаць кулічы, стаіць гарэлка. П'юць, «хрыстосуюцца»...

У суботу веруючыя стаялі ў царкве з шасьці гадзін вечару да двух ночы (8-мігадзінны рабочы дзень!) і з гарачымі вачыма малілі бога, каб ён вярнуўся на гэту «пакрыўджаную зямлю»... А трохі раней, у чацьвер, была адслужуна вячэрня, пасьля якой кожны нёс сьвечку, абкручаную ў каляровую паперу... На вуліцах ішла шэрая маса старыкоў і маленькіх дзетак з зьдзіўленымі вочыкамі, у паветры калыхаўся агонь сьвечак і словы «хрыстос воскрес» жалка цапляліся за слупы і стрэхі...

* * *

Чую гутарку двох «вялікодных старычкоў:

— Ня ідзе народ у царкву... Што гэта будзе?...

— Гультаі, вар'яты... А ў саборнай царкве—вы чулі... Там-жа—бацюшка савецкі... Далібог... Раней ён служыў у Наркамземе, а калі скарацілі — рызу адзеў... Ну і ня ідуць цяпер... Дзя-лы!..

Наіўны старычок! Ён думае, што толькі з-за папа ня ідуць маліцца...

* * *

Мала-па-малу радзеюць шэрагі веруючых. Ужо не адчуваецца на вуліцах той сьвяточны настрой, які можна было заўважыць у мінулыя гады.

Больш усяго наведваюць царкву старыя людзі ды маленькія, пакорныя бацькам, дзеткі...

Хай гэтыя дзеткі падрастуць—паглядзім, ці пойдуць яны тады маліцца!

* * *

Акцябрка.

Побач з царквой клюб.

У першую ідуць слухаць папа, у другі—на спэктакль. У царкве сёньня моляць «хвалу боскую». У клюбе для рабочых шклянага заводу спэктакль на антырэлігійную тэму. У першай—сапраўдны поп. У другім—акцёр у рызе, які стараецца даказаць неабходнасьць рэлігіі... Яго словы—лепшыя агітатары за антырэлігійнасьць, бо выяўляюць усю неабаснаванасьць, казкі веры...

Дзе больш публікі? У царкве—старыкі (2 дні да сьмерці), дзеці (маці паслала) і проста «вольныя гледачы» (чаму не паглядзець?).

У клюбе—рабочыя, іх жонкі, комсамольцы, піонэры... Тут поўны «аншлаг»

* * *

Я добра ведаю рабочага МББ чыгункі тав. Б. Ведаю, што два гады таму назад ён рыхтаваўся да вялікадня за два тыдні. Зашоў да яго гэтымі днямі.

І што-ж?

Сядзіць тав. Б. і чытае газэту. Калі я ўвашоў, яго карапузікі хорам прывыталі:

— **Хрыстос не ўваскрос!**

А за вакном, па вуліцы разьліваліся сумныя, вялікодныя званы...

Блакітны.

Крывое люстра.

Як я ня здаў экзаміну,

У адрыўным каляндары, вы... дадзеным Б. Д. В, на 1927 го... шмат хроналогічных пам...ак.

Калі я, комсамолец Фамусаў, хацеў паступіць у адну вышэйшую навучальную ўстанову БССР, дык камісія закідала мяне шматлікавымі запытаньнямі.

— Ці не скажаце нам, таварыш Фамусаў, у якім годзе быў выдадзен дэкрэт аб утварэньні Чырвонай арміі?

— Чаму не ведаць—усьміхнуўся я—у 1919 годзе; дзень нават памятую: 3-га лютага.

— Падумайце лепш, вы крыху памыліліся...

— Нічога не памыліўся: так і пішэце мой адказ: у 1919 годзе.

— Ну, добра Пойдзем далей. Якія газэты вы чытаеце?

— Розныя. Але пераважна—„Савецкую Беларусь.

— Мо ведаеце калі выйшаў у сьвет першы нумар гэтае газэты?

Я напружыў сваю памяць. Потым адказваю:

— Тут вось якая справа: першы нумар вышаў два разы ў 1920 годзе—1 лютага і 10 жнівеня.

Члены камісіі пераглянуліся.

— Г-м... Ці невядома вам часам, у якім годзе адбылося скасаваньне нявольніцтва ў Злучоных Штатах Амэрыкі?

Я за словам у кішэню не палез. Адказваю цьвёрда і бадзёра:

— Ізноў два разы. Першы раз 18 сьнежня 1865 года, а другі—31 студзеня 1874.

Старшыня камісіі махнуў рукою.

— Можна ісьці?—узрадаваўся я.

— Можаце... Хвілінку... Яшчэ некаль...кі запытаньняў.

— Калі ласка!

— Хто быў першым старшынёй ЦВК?

— Таварыш Сьвярдлоў. Памёр 16 са...савіка 1917 года.

— Дзевяцьсот сем-нац-ца-та-га?—зьдзівіліся члены комісіі.

— Так!

— Ну, яшчэ адно апошняе запытан...не. Што скажаце аб расстрэле рабоч... 9 студзеня 1905 года ў Ленінградзе?

— Дзе, дзе?—ухапіўся я за апошн... слова.

— У Ленінградзе.

— У Ленінградзе?—Зьдзівіўся я свой чарод.— Няўжо вы, старшыня к...місіі, ня ведаеце, што расстрэл адбіўся ... ў Ленінградзе, як вы кажаце, а ў Маскв... У Маскве! А яшчэ ка-мі-сі-я...

Члены камісіі зарагаталі.

Я быў зусім шчасьлівы.

Нішто сабе, падцёр нос камісіі. Ха... ведаюць нашых, вясковых!..

* * *

А цяпер... цяпер я горка сумую. ... надта пасьпешна пасадзіў у галёш ка...сію. Камісія-ж, вядома, узлавалася на м...не і запісала, што я быццам нічога ня ве...даю ды яшчэ ўпарта ілгу.

Сумна. Крыўдна.

А колькі вечароў я не дасыпаў, выв...чаючы хронолёгію па... адрыўному каля...дару на 1927 год!

І ўсе--дарэмна.

Фамусаў.

Шахмахтны турнір моладзі.

У рэдакцыі ідзе рэгістрацыя ўдзельнікаў.

3-га мая турнір пачынаецца.

Рэдакцыя газэты «**Чырвоная Зьмена**» сумесна з Акрапа, шахматна-шашачнай сэкцыяй Вышэйшага Савету Фізкультуры і бюро юных шахматыстых праводзіць вялікі шахматны турнір моладзі.

Турнір выявіць лепшых ігракоў з моладзі. 5-ці пераможцам будуць выдадзены прызы і яны ўвайдуць у чэмпіянат гор. Менску.

У рэдакцыі «Чырвонай Зьмены» (Комсамольская, 25) ужо пачаўся запіс на турнір. Зарэгістравана каля 100 чалавек. Запіс адбываецца штодзённа ад 12 да 2 дню і ад 5 да 8 ўвечары.

Праз акругком усім комсамольскім ячэйкам і піонэрскім атрадам гораду разаслана паказаньне аб прыцягненьні як мага большай колькасьці комсамольцаў і піонэраў да ўдзелу ў турніры.

Турнір пачнецца 3-га мая.

У тры радкі.

○ Пры Наркам'юсьце адчыніліся **9-цімесячныя курсы па перападрыхтоўцы юрыдычных працаўнікоў.**

○ Па БССР у сучасны момант налічваецца **звыш 350 касаў ашчаднасьці** галоўным чынам, у сельскіх мясцовасьцях.

○ **Выстаўку-конкурс вясковых насьценгазэт** організуе ў хуткім часе Менскі Акрпалітасьвет.

○ На тры месяцы **прызываюцца ў маі на тэрзбор пераменьнікі 1904 году нараджэньня,**

○ Падпіска на 10-ціпроцантную пазыку 1927 году дала па БССР каля мільёну рублёў.

○ Да 10-цігодзьдзя Кастрычнікавай Рэволюцыі **Інбелкульт рэорганізуецца ў Беларускую Акадэмію Навук.**

Байцы белых і чорных квадрацікаў

Адчыніўся клюб юных шахматыстых

У пачатку студзеня г. г. у клюбе 2-й савецкай школы адбыўся сход лепшых шахматыстых і шашыстых сямігодак, тэхікумаў, профшкол і інш. навучальных устаноў.

На гэтым сходзе вынесьлі адну надзвычайна важную пастанову: **організаваць цэнтральны шахматна-шашачны клюб.**

Было абрана бюро ЮШ (юных шахматыстых), якому і даручылі правесьці ўсю падрыхтоўчую працу.

Бюро разгарнула энэргічную дзейнасьць У шмат якіх школах былі організаваны новыя шахматна-шашечныя гурткі, праведзены турніры. Сталі выяўляцца здольныя ігракі, шахматныя композытары.

З організацыяй клюбу справа ішла тугавата. Галоўпрофасьветы адмовіўся выдаць на гэтую справу грошы у тым выпадку, калі маладую організацыю ня прымацуюць да якой небудзь „салiднай организацыі". Тады пры садзейнічаньні шахматна-шашачнай сэкцыі Савету фізкультуры, організацыю юных шахматыстых прымацавалі да Белбюро Пролетстуда.

Пасьля гэтага справа пашла як па маслу. Удалося атрымаць памяшканьне для клюбу і грошы для яго абсталяваньня. 5 сакавіка доўгачаканы клюб быў адчынены і ў першы-ж вечар адбыліся гарачыя баі на шахматных дошках.

Клюб юных шахматыстых павінен ста... месцам, дзе будуць выхоўвацца нашы малад... шахматыстыя, дзе можна будзе з посьпех... праводзіць часы за гімнастыкай мозга, за ... рыснай культурнай справай.

Ліпкінд.

Згублены:

Часовае пасьведчаньне, выдадзенае Ме... акругкомам ЛКСМБ за № 1004 на імя **Брэйтман.**

Сяброўскі білет, выдадзены Слуцкім А... за № 3377 на імя **А. Гімельштэйна.**

Адказныя рэдактары { **А. БАРАНЬНІКАЎ.** **А. КУРЦІК.**

Галоўлітбел № 24867. Менск. 2 друкарня БДВ.